

DR 11 TAHUN 2017
DEWAN RAKYAT YANG KETIGA BELAS
PENGGAL KELIMA

LAPORAN JAWATANKUASA KIRA-KIRA WANG NEGARA
PARLIMEN KETIGA BELAS

PENGURUSAN BANK PERTANIAN MALAYSIA BERHAD (AGROBANK)

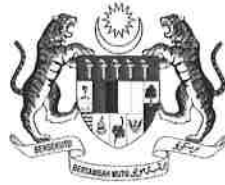
- KEMENTERIAN PERTANIAN DAN ASAS TANI (MoA)

- BANK PERTANIAN MALAYSIA (AGROBANK)

LAPORAN
JAWATANKUASA KIRA-KIRA WANG NEGARA
PARLIMEN KETIGA BELAS

BIL	PERKARA	MUKA SURAT
1	LAPORAN JAWATANKUASA KIRA-KIRA WANG NEGARA (PAC) PARLIMEN BERHUBUNG PENGURUSAN BANK PERTANIAN MALAYSIA BERHAD (AGROBANK) DI BAWAH KEMENTERIAN PERTANIAN DAN ASAS TANI (MoA) DAN BANK PERTANIAN MALAYSIA (AGROBANK)	1-9
2	RUMUSAN & SYOR JAWATANKUASA KIRA-KIRA WANG NEGARA	10-11
3	AGENDA MESYUARAT	
4	LAPORAN PROSIDING	
5	DOKUMEN PEMBENTANGAN	

**LAPORAN
JAWATANKUASA
KIRA-KIRA
WANG NEGARA**

**LAPORAN JAWATANKUASA KIRA-KIRA WANG NEGARA
(PAC) PARLIMEN
BERHUBUNG PENGURUSAN BANK PERTANIAN
MALAYSIA BERHAD (AGROBANK)
DI BAWAH KEMENTERIAN PERTANIAN DAN INDUSTRI ASAS TANI
(MoA)**

1. PENDAHULUAN

Pengurusan Bank Pertanian Malaysia Berhad (Agrobank) di bawah Kementerian Pertanian dan Industri Asas Tani (MoA) merupakan sebahagian daripada penemuan Jabatan Audit Negara (JAN) yang dibangkitkan dalam Laporan Ketua Audit Negara (LKAN) Tahun 2014 Siri 2 yang dibentangkan di Parlimen pada 23 November 2015.

Jawatankuasa Kira-Kira Wang Negara (PAC) Parlimen memutuskan untuk membincangkan isu tersebut pada 26 Oktober 2016 iaitu dalam prosiding bilangan 21/2016.

2. OBJEKTIF PERBINCANGAN

Selaras dengan mandat yang diberi di bawah Perkara 77 Peraturan-peraturan Majlis Mesyuarat Dewan Rakyat serta Perkara 304 (a) Arahan Perbendaharaan (Pindaan 2008), PAC Parlimen telah membincangkan penemuan JAN berhubung Pengurusan Bank Pertanian Malaysia Berhad (Agrobank) di bawah Kementerian Pertanian dan Industri Asas

Tani (MoA) bertujuan untuk mengkaji dan meneliti isu-isu berikut bertujuan:

- Memastikan program Kerajaan yang dilaksanakan mencapai objektif yang telah ditetapkan;
- Tiada pembaziran dan penyelewengan berlaku dalam pelaksanaan program Kerajaan;
- Memastikan syarikat kerajaan memaksimumkan pulangan kerajaan dalam syarikat sama ada dari segi pulangan kewangan atau penyampaian perkhidmatan; dan
- Mengesyorkan tindakan yang perlu diambil terhadap pihak-pihak yang terlibat sekiranya didapati berlaku penyelewengan wang awam.

3. SKOP DAN METODOLOGI

Perbincangan telah dibuat melalui pendekatan berikut:

- Menjemput Pengarah Sektor Audit Persekutuan selaku wakil Ketua Audit Negara bagi memberi penjelasan awal berhubung isu yang dibangkitkan;
- Memanggil pihak-pihak yang terlibat dalam Pengurusan Agrobank termasuklah KSU MoA serta Presiden/Ketua Pegawai Eksekutif Agrobank; dan
- Menjemput wakil daripada agensi Kerajaan Persekutuan seperti Kementerian Kewangan (MoF); Jabatan Akauntan Negara; Jabatan Perkhidmatan Awam (JPA) dan Unit Perancang Ekonomi (EPU) untuk menghadiri prosiding PAC Parlimen berhubung isu ini.

4. LATAR BELAKANG

- 4.1. Bank Pertanian Malaysia telah dikorporatkan di bawah Akta Syarikat 1965 dan didaftarkan atas nama Bank Pertanian Malaysia Berhad (BPMB).

BPMB ditubuhkan melalui Rang Undang-Undang BPMB 2007 yang diluluskan pada 19 Disember 2007 dan bagi mempertingkatkan imej korporat, BPMB dijenamakan dengan nama komersialnya sebagai Agrobank.

Ia adalah sebuah bank milik Kerajaan berstatus Syarikat Berkaitan Kerajaan (GLC) di bawah Menteri Kewangan Diperbadankan (MKD). Modal dibenarkan berjumlah RM2 bilion manakala modal berbayar berjumlah RM1 bilion.

Bagaimanapun, dasar pembiayaan bagi sektor pertanian adalah berpandukan polisi yang ditetapkan oleh MoA. Agrobank adalah sebuah bank yang menyediakan perkhidmatan kewangan dan perbankan yang menyeluruh di 190 cawangan meliputi 14 negeri di Malaysia.

- 4.2. Objektif penubuhan Agrobank antaranya adalah bagi menyediakan perkhidmatan kewangan dan perbankan dengan fokus kepada sektor pertanian; meningkat dan menggalakkan pembiayaan pertanian oleh sektor perbankan komersial; menjadi salah satu ejen bagi program pembangunan pertanian Kerajaan; menjadi pusat kepakaran pertanian dan menyediakan penarafan kredit pertanian. Jumlah pembiayaan terkumpul termasuk untuk sektor pertanian Agrobank sehingga Disember 2014 adalah berjumlah RM6.814 bilion.

4.3. Aktiviti utama Agrobank adalah menyediakan perkhidmatan kewangan yang lengkap mengikut kehendak pasaran dan pelanggan dengan kewangan yang mampan untuk kumpulan sasar tertentu, usahawan agro, usahawan mikro, kecil dan sederhana serta individu persendirian yang dikenal pasti selaras dengan dasar pembangunan Negara.

5. PERBINCANGAN DAN PENEMUAN DALAM PROSIDING PAC PARLIMEN

Sesi prosiding dimulakan dengan penjelasan awal mengenai isu ini oleh wakil Ketua Audit Negara kepada PAC Parlimen.

Selanjutnya, pihak yang terbabit dengan isu dibangkitkan daripada MoA iaitu Datuk Seri Dr Ismail bin Bakar, KSU dan Dato' Wan Mohd Fadzmi b Wan Othman, CEO Agrobank dipanggil di hadapan PAC Parlimen bagi memberikan keterangan. Perkara yang dibincangkan pada umumnya diringkaskan seperti berikut:

5.1. Penjelasan Awal Wakil Ketua Audit Negara

Wakil Ketua Audit Negara memaklumkan bahawa pengauditan yang dijalankan adalah Pengurusan Agrobank yang dibentangkan dalam Laporan Ketua Audit Negara Tahun 2014 Siri 2, pada 23 November 2015.

Antara penemuan JAN yang dibangkitkan terhadap pengauditan Pengurusan Agrobank adalah seperti berikut:

i. Pencapaian Petunjuk Prestasi Utama (KPI)

Agrobank gagal mencapai KPI yang ditetapkan oleh MKD dalam tahun 2012 dan 2013. Agrobank hanya berjaya mencapai KPI dalam tahun 2014 pada kadar 91.9%.

ii. Prestasi Dana Pembiayaan Deposit

Sumber Dana Pembiayaan Deposit tidak mencapai sasaran. Pada tahun 2012, sasaran adalah berjumlah RM8.5 bilion tetapi pencapaian cuma RM6.9 bilion. Pada tahun 2013, sasaran berjumlah RM8.2 bilion tetapi pencapaian cuma RM6.4 bilion manakala pada tahun 2014, sasaran berjumlah RM7.13 bilion tetapi hanya mencapai RM6.73 bilion.

iii. Pendapatan Fi Tidak Mencapai Sasaran

Pendapatan fi terdiri daripada pendapatan aktiviti pembiayaan, Ar-Rahnu dan pendapatan perbankan. Pendapatan fi ini tidak mencapai sasaran yang ditetapkan bagi 3 tahun berturut-turut walaupun sasaran yang diluluskan bagi tahun 2013 dan 2014 telah dikurangkan masing-masing berjumlah RM5 juta (2.8%) dan RM60 juta (34%).

Terdapat penurunan pencapaian jumlah pendapatan fi berbanding yang disasarkan bagi tahun 2012, 2013 dan 2014 masing-masing berjumlah RM17.5 juta, RM79.24 juta dan RM51.26 juta.

Manakala, Ar-Rahnu mencatatkan penurunan pencapaian yang amat ketara pada tahun 2013 berjumlah RM66.52 juta (57%) berbanding tahun 2012 dan seterusnya menurun kepada RM24.16 juta pada tahun 2014. Bagaimanapun, pencapaian pendapatan fi aktiviti pembiayaan telah meningkat pada tahun 2013 iaitu berjumlah RM4.28 juta berbanding tahun 2012.

iv. Hapus Kira

Hapus kira berfungsi untuk menguruskan segala aktiviti pemulihan pembiayaan yang telah terjejas secara berkesan bagi mengurangkan pembiayaan terjejas. Bagi tempoh tahun 2012 hingga 2014 terdapat empat (4) kes pembiayaan di bawah penyelesaian penuh dan terakhir yang berjumlah RM700,000 telah dihapus kira.

5.2. Penjelasan KSU MoA

Datuk Seri Dr. Ismail menerangkan bahawa secara umumnya, Menteri Pertanian dan Industri Asas Tani berkuasa mengarahkan dari masa ke semasa kepada Lembaga Pengarah Agrobank berhubung dasar pertanian. Arahan berkenaan perlulah dipatuhi oleh Agrobank dan Lembaga Pengarah Bank.

Seterusnya KSU MoA menerangkan tentang pencapaian Petunjuk Prestasi Utama (KPI) Agrobank.

i. Kadar Pertumbuhan Tahunan Pembiayaan (*Financing Annual Growth Rate*)

Kadar berkenaan telah meningkat sebanyak 13.4% kepada RM8.4 bilion kesan daripada pelaksanaan sistem perbankan 100% patuh syariah yang diperkenalkan mulai Julai 2015.

ii. Pembiayaan Aktiviti Pertanian Utama (*Primary Agriculture Financing*)

Pembiayaan peringkat pengeluaran (*upstream*) telah berkembang sebanyak 12.1% kepada RM5.059 bilion sehingga September 2016.

iii. Pegangan Pasaran (*Market Share*) Pembiayaan Sektor Pertanian

Pegangan pasaran oleh Agrobank dalam memberi pembiayaan kepada sektor pertanian mencapai ke paras 26.5% dan ianya meletakkan Agrobank di tempat ketiga teratas daripada segi pembiayaan kepada segmen *agrofood* dalam semua sektor perbankan negara.

iv. Komposisi Aktiviti Pertanian Utama Kepada Industri Berasaskan Pertanian

Komposisi ini telah mencapai kepada 91:9 iaitu 91% untuk Aktiviti Pertanian Utama dan 9% untuk Industri Berasaskan Pertanian (perkilangan dan aktiviti perkilangan). Pembiayaan kepada Industri Berasaskan Pertanian telah meningkat kepada RM518 juta, iaitu peningkatan sebanyak RM168 juta atau 48.2%.

v. Komposisi Pembiayaan Yang Dimandatkan dan Pembiayaan Yang Tidak Dimandatkan (*Composition of Mandate to Non-Mandated Financing*)

Pembiayaan yang dimandatkan adalah aktiviti utama (*core business*) yang sepatutnya dibuat oleh Agrobank dalam bentuk pembiayaan kepada segmen *agrofood* negara. Agrobank telah mencapai nisbah 70:30 yang ditetapkan oleh Bank Negara. Nisbah berkenaan menetapkan pembiayaan hendaklah 70 peratus diberikan kepada pengeluaran langsung pertanian dan 30 peratus kepada aktiviti pemprosesan selain daripada aktiviti pertanian.

vi. Pembiayaan Kepada Industri Kecil Dan Sederhana (SME)

Agrobank telah memberi pembiayaan sebanyak RM3.380 bilion kepada syarikat-syarikat SME, iaitu sebanyak 40.7% daripada jumlah pembiayaan Agrobank.

5.3. Penjelasan Ketua Pegawai Eksekutif (CEO) Agrobank

Dato' Wan Mohd Fadzmi, CEO Agrobank menjelaskan kepada PAC Parlimen perkara berikut:

i. Sumber Kewangan

86% atau RM7.2 bilion sumber dana Agrobank diperolehi daripada deposit pelanggan dalam bentuk simpanan, simpanan tetap dan e-Akaun Semasa.

Manakala sumber kewangan dari Kerajaan cuma RM1.1 bilion atau 14%. Sumber Kerajaan ini adalah pinjaman dan perlu dibayar semula mulai tahun 2019.

ii. Dividen Kepada Kerajaan

Agrobank juga telah mula membayar dividen kepada Kerajaan berjumlah hampir RM150 juta.

iii. Perbankan Ajen (*Agent Banking*)

Agrobank dengan kerjasama agensi-agensi di bawah MoA telah membuka 284 *AgroAgent* bagi memperluaskan perkhidmatan perbankan ke kawasan-kawasan luar bandar.

**RUMUSAN & SYOR
JAWATANKUASA
KIRA-KIRA WANG NEGARA**

❖ **Bilangan 21/2016 pada Rabu 26 Oktober 2016**

6. RUMUSAN PAC PARLIMEN

Secara keseluruhan, PAC Parlimen berpuas hati dengan pencapaian Agrobank dalam menyediakan perkhidmatan kewangan yang lengkap mengikut kehendak pasaran dan pelanggan, dengan kewangan yang mampan untuk kumpulan sasar tertentu, usahawan agro, usahawan mikro, kecil dan sederhana serta individu persendirian yang dikenal pasti selaras dengan dasar pembangunan Negara.

Selain itu, pendekatan Agrobank yang memperkenalkan AgroAgent bagi memperluaskan perkhidmatan perbankan ke kawasan luar bandar perlu diberikan pujian. Namun begitu, bilangan AgroAgent masih kecil di Sabah dan Sarawak jika dibandingkan dengan Semenanjung.

PAC Parlimen juga mengambil maklum bahawa Agrobank tidak lagi menerima geran daripada Kerajaan sejak tahun 2012. Sehubungan itu PAC Parlimen berpendapat sumber kewangan yang diterima oleh Agrobank dari Kerajaan sebanyak RM1.152 bilion dalam bentuk pinjaman adalah tidak mencukupi bagi menampung keperluan pinjaman oleh golongan petani dan masyarakat luar bandar.

7. SYOR PAC PARLIMEN

Bagi tujuan penambahbaikan akan datang, PAC Parlimen mengesyorkan kepada Kerajaan beberapa perkara seperti berikut:

- 7.1. Bilangan cawangan Agrobank dan *AgroAgent* ditambah terutamanya di Sabah dan Sarawak bagi membolehkan lebih ramai golongan petani yang tinggal di kawasan luar bandar mendapat perkhidmatan perbankan; dan

- 7.2. Agrobank perlu terus memberi tumpuan untuk membantu golongan petani bagi membangunkan sektor pertanian negara walaupun pihak Agrobank tidak lagi menerima geran dari Kerajaan tanpa mengabaikan kepentingan pendeposit.
- 7.3 Kerajaan perlu meneruskan pemberian geran kepada Agrobank bagi membantu petani dan pengusaha pertanian untuk mengembangkan perniagaan mereka.

Jawatankuasa Kira-kira Wang Negara (PAC) Parlimen

**AGENDA MESYUARAT
JAWATANKUASA
KIRA-KIRA WANG NEGARA**

❖ **Bilangan 21/2016 pada Rabu 26 Oktober 2016**

**MESYUARAT JAWATANKUASA KIRA-KIRA WANG NEGARA
BIL 21/2016 PADA RABU 26 OKTOBER 2016
DI BILIK MESYUARAT JAWATANKUASA 2, BANGUNAN
SEMENTARA PARLIMEN**

TARIKH / HARI / MASA	PERKARA	KEMENTERIAN/ JABATAN/ AGENSI TERLIBAT
26 OKTOBER 2016 (Rabu) 11.00 pagi	Pengurusan Bank Pertanian Malaysia Berhad (AGROBANK)	1. Kementerian Pertanian dan Industri Asas Tani 2. Bank Pertanian Malaysia (AGROBANK)

LAPORAN PROSIDING

❖ **Bilangan 21/2016 pada Rabu 26 Oktober 2016**

Bil. 21

**Rabu
26 Oktober 2016**

MALAYSIA

LAPORAN PROSIDING

MESYUARAT JAWATANKUASA KIRA-KIRA WANG NEGARA

Mengenai:

**Pengurusan Bank Pertanian Malaysia Berhad
(AGROBANK)**

- Kementerian Pertanian dan Industri Asas Tani
- Bank Pertanian Malaysia (AGROBANK)

**PARLIMEN KETIGA BELAS
PENGAL KEEMPAT**

**MESYUARAT JAWATANKUASA KIRA-KIRA WANG NEGARA
BILIK MESYUARAT JAWATANKUASA 2, BLOK A
BANGUNAN SEMENTARA, PARLIMEN MALAYSIA
RABU, 26 OKTOBER 2016**

AHLI-AHLI JAWATANKUASA

Hadir

YB. Dato' Sri Hasan bin Arifin [Rompin] - *Pengerusi*
YB. Dr. Tan Seng Giaw [Kepong] - *Naib Pengerusi*
YB. Datuk Liang Teck Meng [Simpang Renggam]
YB. Tuan Haji Hasbi bin Haji Habibollah [Limbang]
YB. Datuk Seri Haji Ahmad bin Haji Hamzah [Jasin]
YB. Datuk Dr. Makin @ Marcus Mojigoh [Putatan]
YB. Dato' Ir. Nawawi bin Ahmad [Langkawi]
YB. Datuk Koh Nai Kwong [Alor Gajah]

Tidak Hadir [Dengan Maaf]

YB. Dato' Abd. Aziz Sheikh Fadzir [Kulim-Bandar Baharu]
YB. Dato' Sri Wee Jeck Seng [Tanjong Piai]
YB. Dato' Kamarul Baharin bin Abbas [Telok Kemang]
YB. Tuan William Leong Jee Keen [Selayang]
YB. Tuan Tony Pua Kiam Wee [Petaling Jaya Utara]
YB. Dato' Takiyuddin bin Hassan [Kota Bharu]
YBhg. Datuk Roosme binti Hamzah - *Setiausaha*

URUS SETIA

Encik Ahmad Johan bin Mohd Afandi [Ketua Sekretariat Jawatankuasa Kira-kira Wang Negara,
Parlimen Malaysia]
Encik Rosli bin Aw Ahmad [Juruaudit Jawatankuasa Kira-kira Wang Negara,
Parlimen Malaysia]

HADIR BERSAMA

Jabatan Audit Negara

Tuan Haji Abdul Rashid bin Yaakub [Pengarah Sektor Audit Kerajaan Persekutuan]
Encik Haffiz bin Hashim [Ketua Penolong Pengarah Sektor Audit Kerajaan Persekutuan]
Encik Sharul Nizam bin Sabaree [Penolong Pengarah Sektor Audit Kerajaan Persekutuan]
Encik Baharuddin bin Marjuki [Juruaudit Sektor Audit Kerajaan Persekutuan]
Puan Siti Zulaikha binti Hasan [Juruaudit Sektor Audit Kerajaan Persekutuan]

samb/-

HADIR BERSAMA (samb/-)**Kementerian Kewangan**

Encik Rosli bin Yaakub [Ketua Unit (Parlimen & Kabinet)]

Puan Khalimatus Saadiah binti Mohd Khalid [Ketua Penolong Setiausaha (Unit Komersial)]

Jabatan Perkhidmatan Awam

Encik Mansor bin Maizan [Timbalan Pengarah Kanan (TPBK(K)A)]

Jabatan Akauntan Negara

Puan Juliana binti Saleh [Ketua Penolong Pengarah Kanan Bahagian Perkhidmatan Operasi Pusat dan Agensi (BPOPA)]

Unit Perancang Ekonomi

Puan Siti Nur Amini binti Mohd Amin [Ketua Penolong Pengarah (Seksyen Pertanian)]

SAKSI-SAKSI**Kementerian Pertanian dan Industri Asas Tani**

YBhg. Datuk Seri Dr. Ismail bin Haji Bakar [Ketua Setiausaha]

Encik Mohd Sallehuddin bin Hassan [Timbalan Ketua Setiausaha (Dasar)]

Puan Habshah binti Ali [Setiausaha Bahagian Kanan (Pengurusan)]

Encik Mohamad bin Abdullah [Setiausaha Bahagian Kewangan]

Puan Khairolin binti Ismail [Ketua Penolong Setiausaha PIEB]

Encik Mohd Taquiuddin bin Zakaria [Pegawai Khas Ketua Setiausaha]

~~Encik Mohamad Taufik bin Zakaria [Ketua Jabatan Perancangan Korporat dan Strategik]~~

Encik Rezuoi bin Abdullah [Ketua Audit Dalam]

Bank Pertanian Malaysia (AGROBANK)

YBhg. Dato' Wan Mohd Fadzmi bin Wan Othman [President & CEO]

Encik Subri Md Noh [Senior Vice President]

Encik Muslim bin Husain [Senior Executive Vice President]

Encik Hasrul Farid [Chief Internal Audit]

Puan Masaat binti Awadz [Acting Chief Finance Officer]

Encik Mohamad Taufik bin Zakaria [Ketua Jabatan Perancangan Korporat dan Strategik]

LAPORAN PROSIDING**MESYUARAT JAWATANKUASA KIRA-KIRA WANG NEGARA
PARLIMEN KETIGA BELAS, PENGGAL KEEMPAT****Rabu, 26 Oktober 2016****Bilik Jawatankuasa 2, Tingkat 1, Blok A, Parlimen Malaysia, Kuala Lumpur****Mesyuarat dimulakan pada pukul 11.10 pagi***[Yang Berhormat Dato' Sri Hasan bin Arifin **mempengerusikan Mesyuarat**]*

Tuan Pengerusi: *Assalamualaikum warahmatullahi wabarakatuh.* Ahli-ahli Yang Berhormat, pegawai-pegawai dari Jabatan Audit, wakil-wakil jabatan. Terima kasihlah dapat hadir pada hari ini untuk kita meneruskan prosiding kita pada hari ini. Hari ini kita memanggil Bank Pertanian untuk kita meneruskan prosiding kitalah. Sebelum itu kita minta Jabatan Audit dahulu ya, *briefing*. Silakan.

11.14 pg.

Tuan Haji Abdul Rashid bin Yaakub [Pengarah Sektor Audit Kerajaan Persekutuan, Jabatan Audit Negara]: *Bismillahir Rahmanir Rahim. Assalamualaikum warahmatullahi wabarakatuh* dan selamat pagi Yang Berhormat Dato' Sri Hasan Arifin, Pengerusi PAC serta Ahli-ahli Yang Berhormat PAC serta pegawai-pegawai dari MoF, JPA, Jabatan Akauntan Negara dan EPU. Terlebih dahulu saya mengucapkan terima kasih kepada semua. Pada mesyuarat pada pagi ini sebagaimana yang telah dinyatakan akan membincangkan berkaitan dengan Laporan Ketua Audit Negara Siri 2, Tahun 2014 berkaitan dengan pengurusan Bank Pertanian Malaysia (Agrobank).

Untuk makluman semua, dalam melaksanakan pengauditan prestasi kita, kita Jabatan Audit Negara ada juga menjalankan pengauditan ke atas syarikat-syarikat kerajaan. Ini bermaksud semua syarikat yang di mana kerajaan mempunyai kepentingan lebih daripada 51 peratus dan syarikat-syarikat tersebut telah digazetkan untuk diaudit oleh Jabatan Audit Negara- akan diaudit oleh Jabatan Audit Negaralah.

Sehingga kini, terdapat 1,708 syarikat yang telah digazetkan yang akan diaudit oleh Jabatan Audit Negara dari semasa ke semasa. Itu secara perintah lain dan ia berbeza daripada pengauditan atau aktiviti yang lain sebagaimana yang kita laporkan sebelum inilah. Ini di mana daripada segi syarikat-syarikat ini untuk makluman, semuanya daripada segi pengauditan akaunnya, ia dijalankan oleh syarikat-syarikat auditan swasta. Akan tetapi daripada segi aktiviti apa, itu yang kita laksanakan. Oleh sebab itu, sehingga sekarang melalui warta yang dikeluarkan pada tahun 2013 ada 1,708 syarikat yang boleh diaudit oleh Jabatan Audit Negara.

Tuan Pengerusi: Apa maksud yang boleh? Makna kalau tidak gazet tidak bolehlah ya?

Tuan Haji Abdul Rashid bin Yaakub: Tidak boleh.

Tuan Pengerusi: Kuasa menggazet itu...

Tuan Haji Abdul Rashid bin Yaakub: Kerajaanlah.

Tuan Pengerusi: Kerajaan putuskanlah?

Tuan Haji Abdul Rashid bin Yaakub: Ya. Dia akan melalui warta.

Tuan Pengerusi: Macam Petronas?

Tuan Haji Abdul Rashid bin Yaakub: Petronas tidak ada dalam senarai tersebut.

Tuan Pengerusi: Khazanah?

Tuan Haji Abdul Rashid bin Yaakub: Khazanah, anak-anak syarikatnya.

Tuan Pengerusi: Anak-anak syarikatnya lah. Kalau *public listed company*?

Tuan Haji Abdul Rashid bin Yaakub: *Public listed company* tidak termasuk dalam...

Tuan Pengerusi: Kalau kerajaan gazetkan? Kalau kerajaan memberi kepentingan yang besar melalui...

Tuan Haji Abdul Rashid bin Yaakub: Tidak. Atas arahan. Contoh, kita buat kata atas arahan kerajaan, kita buat KLIA2. Itu walaupun *public listed company*, kita- KLIA yang kita buat itu, walaupun itu kita buat atas arahan.

Encik Rosli bin Yaakub [Ketua Unit (Parlimen & Kabinet), Kementerian Kewangan]: Itu *based on project*, bukan...

Tuan Pengerusi: *Based on project*. Kalau bank memang tidak pernah ya?

Tuan Haji Abdul Rashid bin Yaakub: Bank, yalah memang Bank Pertanian...

Tuan Pengerusi: Bank swasta. Bank swasta.

Tuan Haji Abdul Rashid bin Yaakub: Swasta tidak ada.

Tuan Pengerusi: Yang kerajaan ada kepentingan.

Tuan Haji Abdul Rashid bin Yaakub: Tidak ada.

Encik Rosli bin Yaakub: *[Bercakap tanpa menggunakan pembesar suara]*

Tuan Pengerusi: Memang tidak pernah, melainkan ada terlibat dengan kes-kes yang tertentu lah ya. *In general* tidak ada ya. Okey.

Datuk Seri Haji Ahmad bin Haji Hamzah [Jasin]: Akan tetapi satu lagi, tadi kata kalau mana yang 51 peratus daripada pegangan ekuiti kerajaanlah, jadi maknanya semua agensi ini kena audit dua kali? Satunya audit swasta...

Tuan Haji Abdul Rashid bin Yaakub: *No, no*. Maksud audit ini, boleh audit. Akan tetapi untuk pengauditan akaun, semua syarikat ini diaudit oleh syarikat swasta. Audit daripada segi penyata kewangan. Kita ada jenis audit. Audit penyata kewangan, untuk mengesahkan sijil penyata kewangan itu, itu biar audit swasta. Akan tetapi audit ini, kita menjalankan audit aktiviti, daripada segi tatacara pengurusan dia. Itu sahaja.

Datuk Seri Haji Ahmad bin Haji Hamzah: Adakah dia tertakluk kepada semua pekeliling...

Tuan Haji Abdul Rashid bin Yaakub: Tidak. Dia tidak tertakluk. Dia ada peraturan sendiri.

Tuan Pengerusi: *[Bercakap tanpa menggunakan pembesar suara]*

Tuan Haji Abdul Rashid bin Yaakub: Saya? Abdul Rashid Yaakub.

Tuan Pengerusi: *[Bercakap tanpa menggunakan pembesar suara]*

Tuan Haji Abdul Rashid bin Yaakub: Datuk Lt. Kol. (K) Anwari sudah bersara.

Tuan Pengerusi: *[Bercakap tanpa menggunakan pembesar suara]*

Tuan Haji Abdul Rashid bin Yaakub: Anwari Suri sudah bersara. Sudah bersara. Okey.

Bank Pertanian kalau kita ini nama asalnya 'Bank Pertanian' dan sekarang mulai tahun 2007~~8~~, telah ditukarkan kepada Agrobank. Modal dibenarkan melalui syarikat adalah RM2 bilion dan modal berbayarnya adalah RM1 bilion yang mempunyai 190 cawangan yang meliputi 14 negerilah.

Objektif Agrobank untuk menyediakan perkhidmatan kewangan perbankan fokus kepada pertanian, meningkatkan dan menggalakkan pembiayaan pertanian di sektor perbankan komersil dan juga menjadi pusat kepakaran pertanian dan menyediakan penarafan kredit pertanian. So jumlah pembiayaan sehingga- adalah RM6.18 bilion. So pengauditan yang kita jalankan untuk aktiviti syarikat ini, kita tumpu kepada tiga perkara.

Satu, berkaitan dengan prestasi kewangan.

Kedua, daripada segi pengurusan aktiviti yang dilaksanakan.

Dan yang ketiga, daripada segi pengurusan kewangan ataupun tadbir urus.

Untuk makluman, Penyata Kewangan ini diaudit oleh syarikat swasta. Kita hanya menjalankan pengauditan aktiviti dan juga kita *just* menilai daripada segi Penyata Kewangan yang disediakan, kita membuat analisis-*analisis* inilah sebagaimana yang dinyatakan.

So untuk tiga aktiviti itu, saya hanya bentang dua perkara. Berkaitan dengan pengurusan kewangan dan tadbir urus itu tidak ada isu yang material, yang kita temui yang dilaporkan dalam Laporan Ketua Audit Negara tersebutlah.

So untuk makluman, pengauditan analisis penyata kewangan ini kita laksanakan terhadap Penyata Kewangan yang beraudit tahun 2011 hingga tahun 2013. Juga untuk aktiviti itu, kita tengok aktiviti-aktiviti yang dilaksanakan sepanjang tahun 2014.

Bagi prestasi kewangan, apa yang kita lihat di sini pertama, penurunan keuntungan kasar. Kita lihat daripada RM552.55 juta turun kepada RM518.23 juta, dan turun lagi kepada RM504.90 juta. *That's mean* penurunan daripada tahun 2011, tahun 2012 dan tahun 2013.

Kita juga dapati penurunan daripada fi yang diperoleh. Tahun 2012 daripada RM25.56 juta berbanding dengan- hilang angka tersebut- oh, penurunan sebanyak RM25.56 juta berbanding tahun sebelumnya. Juga daripada segi perbelanjaan syarikat, tahun 2012 berjumlah RM368.28 juta berbanding tahun 2011 sebanyak RM310 juta. Juga aliran tunai keluar tinggi daripada aktiviti pelaburan akibat daripada penjualan saham CIMB.

Ini yang saya terangkan tadi. Keuntungan kasarnya menurun dari tahun 2011, tahun 2012 dan tahun 2013 iaitu daripada RM552 juta, RM518 juta dan RM504 juta. Itu secara keseluruhan bagi prestasi Penyata Kewangan.

Pertamanya kita hendak lihat daripada segi analisis nisbah. Kita ada menjalankan analisis nisbah terhadap lima perkara. Pertama berkenaan analisis nisbah semasa iaitu kita lihat dari tahun 2011 hingga tahun 2013. Analisis semasa ini adalah keupayaan aset semasa untuk membiayai liabiliti semasa syarikat. So kalau kita tengok di sini, daripada 1.38 kepada 1.50, ia adalah prestasi yang bertambah baiklah. Kalau kita tengok nisbahnya semakin besar. Kalau nisbah lebih daripada satu itu adalah menunjukkan keadaan yang baiklah. So lagi besar lebih baik.

■1120

Analisis kedua, dari segi margin keuntungan bersih. Ini kurang baik. Kalau kita lihat di sini, margin keuntungan bersih bermaksud nisbah mengukur setiap Ringgit pendapatan berbanding dengan perbelanjaan operasi iaitu kita lihat, dari segi jumlah pendapatan dengan jumlah untung selepas faedah dan pelarasan cukailah. So kalau kita tengok tahun 2011, daripada 0.57, 0.40 dan keadaan yang menurunlah.

Ketiga dari segi *average financing rate*, iaitu mengukur kadar pinjaman yang dikenakan ke atas peminjam. Itu keadaan yang bertambah baik iaitu menurun. Semakin rendah semakin baiklah iaitu 8.40, 8.36 dan 8.27...

Tuan Pengerusi: [Bercakap tanpa menggunakan pembesar suara]

Tuan Haji Abdul Rashid bin Yaakub: Tidak *average*, Bank Negara.

Encik Sharul Nizam bin Sabaree [Penolong Pengarah Sektor Audit Kerajaan Persekutuan]: Kalau ikutkan, kalau Bank Negara dia tidak ada standard sebab bank ini ia tidak ada *compare* dengan komersial punya *rate* lah. Akan tetapi kalau komersial punya *rate*, ia lebih rendah daripada lima.

Tuan Pengerusi: Rendah daripada lima.

Encik Sharul Nizam bin Sabaree: Ya.

Tuan Haji Abdul Rashid bin Yaakub: Sebenarnya kita dalam hal ini- Agrobank ini, kita tidak boleh *compare 100 percent* dengan *commercial bank* kerana dalam pelaksanaan dia ada perkara yang dia *do's and don't* yang dia tidak boleh laksanakan. Dia ada sekatan kerana dia macam memenuhi, dia kena jaga pertanian sahaja...

Tuan Pengerusi: Ia buku cek, cek macam mana, tidak ada? Buku cek tidak ada?

Tuan Haji Abdul Rashid bin Yaakub: Dia tidak ada. Akan tetapi sekarang ini dengan ada sistem *online* nya- tapi nantilah boleh tanya dia, bila dia masuk nanti.

Keempat, *average cost of fund* pun kalau kita lihat bertambah baik daripada- *cost of fund* ini kadar mengukur kadar kos yang diperolehi bagi mendapatkan dana pembiayaan.

Kelima, *gross impaired loan* iaitu mengukur kadar pinjaman terjejas syarikat. Itu pun dalam keadaan kalau kita tengok senarionya bertambah baiklah.

Keduanya adalah berkaitan dengan aliran tunai...

Tuan Pengerusi: *Bad debt* dia ada tidak, *bad debt*?

Tuan Haji Abdul Rashid bin Yaakub: *Back debt* ada, nanti kita jumpa.

Tuan Pengerusi: Okey.

Tuan Haji Abdul Rashid bin Yaakub: Bawah aliran tunai, pada tahun 2012 dan 2013, berlaku defisit dalam aktiviti operasi berjumlah RM900.18 juta, dan RM297 juta masing-masing, manakala tahun 2014 pula berlaku peningkatan aliran tunai ya.

Keduanya, pada akhir tahun 2014, Agrobank mempunyai tunai bersamaan tunai berjumlah RM1.27 bilion, dan RM1.30 bilion yang terdiri daripada baki tunai di tangan dan juga di bank, deposit dan keuntungan.

Aliran tunai daripada aktiviti pelaburan yang tinggi pada tahun 2012, berjumlah RM1.807 bilion disebabkan oleh penambahan sekuriti pelaburan dan juga seterusnya pendapatan sekuriti pelaburan tersebut meningkat sejumlah RM59.98 juta dari RM59.06 juta pada tahun 2012 kepada RM119.04 juta pada tahun 2012. Ini yang saya sebut tadi akibat termasuk daripada pendapatan, daripada jualan saham CIMB.

So next. Bawah "Pengurusan Aktiviti" ya. Kita ada empat isu yang kita bangkitkan. Pertama, berkaitan dengan pencapaian KPI. *So* satu yang kita bangkitkan pada tahun 2012, di mana Agrobank tidak berjaya mencapai sasaran keseluruhan KPI sebagaimana yang ditetapkan oleh MKD. Cuma tahun 2014, ia hanya mencapai 91.9 peratus. Itu dari segi pencapaian KPI...

Tuan Pengerusi: [*Bercakap tanpa menggunakan pembesar suara*]

Tuan Haji Abdul Rashid bin Yaakub: Ya?

Tuan Pengerusi: Tahun 2015 tidak tahu?

Tuan Haji Abdul Rashid bin Yaakub: Kita *based on audited account*. Tahun 2012 pada masa kita buat itu dia tidak itu lagi. *So* kalau untuk ini saya dimaklumkan 2015 dan 2016 dia ada bertambah baik. Nanti rasanya bank- pihak Agrobank akan membentangkan status lah.

Keduanya, berkaitan dengan prestasi dana pembiayaan iaitu perbandingan dan pencapaian sumber dana pembiayaan. Apa yang disasarkan dan apa yang dicapailah untuk tempoh itulah.

So kalau kita tengok sini untuk- saya ambil satu contoh, pada tahun- deposit sasarannya RM8.5 bilion, pencapaian RM6.9 bilion.

Sama juga tahun 2015. Sasaran RM8.2 bilion, pencapaian RM6.4 bilion, dan meningkat sedikit pada tahun 2014, RM7.13 bilion, kepada RM6.73 bilionlah.

Ketiga...

Tuan Pengerusi: Ini ada *ratio* tidak, swasta dengan kerajaan?

Tuan Haji Abdul Rashid bin Yaakub: Tidak ada.

Tuan Pengerusi: Tidak ada ya. Maknanya kalau swasta itu maknanya kita *level of confident* lah, kalau kerajaan ini...

Tuan Haji Abdul Rashid bin Yaakub: Kita tidak buat perbandingan dengan swasta.

Tuan Pengerusi: Kita boleh tanyalah dengan dia.

Tuan Haji Abdul Rashid bin Yaakub: Boleh tanya dia.

Seterusnya, bawah pendapatan fi pun kita dapati ia tidak mencapai sasaran yang ditetapkan bagi tiga tahun berturut-turut walaupun sasaran yang lulus pada tahun 2014 telah pun dikurangkan.

Maksudnya, dikurangkan sasaran pun masih tidak dapat mencapai. Penurunan jumlah pendapatan fi berbanding dengan yang disasarkan pada tahun 2012, 2013 dan 2014, berjumlah RM17.5 juta, RM79.24 juta dan juga RM51.26 juta masing-masing.

Ar-Rahnu mencatat penurunan pencapaian ketara pada tahun 2013 berjumlah RM66.5 juta berbanding dengan tahun 2012 sebanyak RM24.16 juta pada tahun 2014. Yang meningkat adalah pembiayaan iaitu meningkat daripada segi sebanyak RM4.28 juta berbanding tahun sebelum itulah. Itu *table* kalau kita hendak tengok.

Keempat yang Tuan Pengerusi tanya, berkaitan dengan hapus kira. Bagi tempoh tahun 2012 hingga 2014, terdapat empat kes pembiayaan di bawah penyelesaian, dan yang terakhir berjumlah RM0.07 juta lah. Jumlah yang dihapus kira.

Tuan Pengerusi: Hapus kira. *Bad debt* ini.

Tuan Haji Abdul Rashid bin Yaakub: Ha. Walaupun ia dihapus kira dalam penyata, tetapi usaha-usaha untuk mengutipnya masih...

Tuan Pengerusi: *Ratio* berapa, *bad debt* ini?... Tidak ada? *Bad debt ratio* atau kes *loan*?

Encik Sharul Nizam bin Sabaree: Ini Tuan Pengerusi, 9.96 lah pada tahun 2013.

Tuan Pengerusi: Ya?

Encik Sharul Nizam bin Sabaree: Analisis nisbah tersebut *gross impaired loan*, *bad debt ratio* pada slaid awal itu ada satu analisis nisbah...

■1130

Tuan Pengerusi: *[Bercakap tanpa menggunakan pembesar suara]*

Encik Sharul Nizam bin Sabaree: Ya, dari sudut nisbah, inilah nisbahnya.

Seorang Ahli: *[Bercakap tanpa menggunakan pembesar suara]*

Encik Sharul Nizam bin Sabaree: Ya, betul.

Seorang Ahli: *[Bercakap tanpa menggunakan pembesar suara]*

Encik Sharul Nizam bin Sabaree: Dengan jumlah sehingga Disember 2014, sebanyak 631.68 juta.... *[Disampuk]* Juta, juta.

Seorang Ahli: *[Bercakap tanpa menggunakan pembesar suara]*

Encik Sharul Nizam bin Sabaree: Ya, betul. Dalam 4 ke bawahlah. Itu pun sudah tinggi kalau 4.

Datuk Dr. Makin @ Marcus Mojigoh [Putatan]: *[Bercakap tanpa menggunakan pembesar suara]*

Encik Sharul Nizam bin Sabaree: Okey, kalau untuk pinjaman ini, ia ada korporat, komersial dengan yang mikrolah... *[Disampuk]* Ya, pun ada juga. Cuma kalau saya boleh *explain*, di mana pembiayaan korporat ini antara yang menyumbang tertinggillah sebanyak RM309 juta, kemudian komersial RM245 juta...

Beberapa Ahli: *[Bercakap tanpa menggunakan pembesar suara]*

Encik Sharul Nizam bin Sabaree: Dalam laporan ada Yang Berhormat.

Tuan Haji Abdul Rashid bin Yaakub: So, itu sahaja secara kasarnya isu-isu yang telah kita laporkan dalam Laporan Ketua Audit Negara dan sebenarnya, macam saya katakan mula-mula tadi, tidak ada isu yang material sangat berkaitan dengan itu. Kemungkinan pihak Yang Berhormat boleh tanya CEO dan KSU Pertanian nanti, status terkini isu-isu yang telah kita bangkitkan tadi.

Seorang Ahli: [Bercakap tanpa menggunakan pembesar suara]

Encik Sharul Nizam bin Sabaree: Ya, ia berlaku- dipanggil penipuanlah, sebanyak dalam amaun RM70 juta di mana emas itu di dalamnya ada *something* macam *tungsten*.

Tuan Haji Abdul Rashid bin Yaakub: Ia salut.

Seorang Ahli: [Bercakap tanpa menggunakan pembesar suara]

Encik Sharul Nizam bin Sabaree: Sadur, ya.

Encik Rosli bin Yaakub: [Bercakap tanpa menggunakan pembesar suara]

Beberapa Ahli: [Bercakap tanpa menggunakan pembesar suara]

Encik Sharul Nizam bin Sabaree: Jumlah yang terlibat itu dalam RM70 juta.

Tuan Haji Abdul Rashid bin Yaakub: Maksudnya, Ar-Rahnu ini dia simpan, had dia simpan itu dia ambil duit, kan. Duit yang diambil itu dia pakai tidak, pergi tebus dah. Bila hendak jual, hendak dapat balik duit yang itu tadi, itu yang baru dia *discover*.

Tuan Pengerusi: [Bercakap tanpa menggunakan pembesar suara]

Datuk Seri Haji Ahmad bin Haji Hamzah: Kalau kita kira RM70 juta *is a lot of money*. Kalau kita pergi ke pajak gadai, pajak gadai biasa, dia campak benda pun dia tahu emas atau tidak. Macam mana Ar-Rahnu tidak boleh *verify, which is not supposed to be...*

Tuan Pengerusi: Ini orang dalamlah.

Datuk Seri Haji Ahmad bin Haji Hamzah: Oh!

Tuan Pengerusi: [Bercakap tanpa menggunakan pembesar suara]

Tuan Haji Abdul Rashid bin Yaakub: Dia ada- kalau saya dahulu, dia ada sejenis asid, dia letak itu, kalau hilang itu *that means* bukan emaslah. Ada jenis asidnya.

Seorang Ahli: [Bercakap tanpa menggunakan pembesar suara]

Tuan Haji Abdul Rashid bin Yaakub: Ya, orang sudah...

Encik Rosli bin Yaakub: [Bercakap tanpa menggunakan pembesar suara]

[Ahli-ahli berbincang sesama sendiri]

Datuk Seri Haji Ahmad bin Haji Hamzah: ...Sebagai *commercial bank*, bukan?

Seorang Ahli: ...Bank Negara.

Datuk Seri Haji Ahmad bin Haji Hamzah: Sebagai *commercial bank* ataupun hanya bank tani sahaja.

Beberapa Ahli: [Bercakap tanpa menggunakan pembesar suara]

Datuk Seri Haji Ahmad bin Haji Hamzah: Adakah Bank Pertanian ini macam lain-lain *commercial bank*, maknanya di mana kita boleh buat deposit, kita boleh buat menyimpan, boleh?

[Ahli-ahli berbincang sesama sendiri]

Datuk Seri Haji Ahmad bin Haji Hamzah: ...*You can always go and open your account.* Kalau kita dibenarkan buat deposit, kita boleh buka akaun.

[Ahli-ahli berbincang sesama sendiri]

11.39 pg.

[Saksi dari Kementerian Pertanian dan Industri Asas Tani dan Bank Pertanian Malaysia (Agrobank) mengambil tempat di depan Jawatankuasa]

■1140

Tuan Pengerusi: *Assalamualaikum warahmatullahi wabarakatuh.*

Seorang Ahli: *Wassalamualaikum warahmatullahi wabarakatuh.*

Tuan Pengerusi: Yang Berbahagia Datuk Seri Dr. Ismail bin Haji Bakar, Ketua Setiausaha Kementerian Pertanian; Encik Mohd Sallehuddin bin Hassan, Timbalan Ketua Setiausaha; Dato' Wan Mohd Fadzmi bin Wan Othman, Presiden dan CEO Agrobank; Puan Habshah binti Ali- ada? Puan Habshah binti Ali, Setiausaha Bahagian Kanan Pengurusan; Dr. Hanisah binti Husin, Setiausaha Bahagian- Dr. Hanisah mana? Tidak datang, tidak ada? Okey. Encik Mohamad bin Abdullah, Setiausaha Bahagian Kewangan; Pegawai-pegawai, *Senior Vice President* daripada Agrobank; dan Pegawai-pegawai dari Kementerian Pertanian.

Terlebih dahulu bagi pihak PAC, saya ingin mengucapkan ribuan terima kasih di atas kehadiran pegawai dan kakitangan daripada Kementerian Pertanian dan juga Agrobank yang diketuai oleh Datuk Seri Dr. Ismail, kementerian yang bertanggungjawab berhubung dengan Bank Pertanian.

Bank Pertanian adalah di antara bank yang digazetkan sebagai bank yang perlu diaudit oleh *Auditor General* dan sudah pasti perkara rutin untuk melihat prestasi kewangan, pencapaian, kemajuan, prestasi kewangan yang mengandungi untung rugi, *bad debt*, nisbah, *average finance rate*, aliran wang tunai dan perkara-perkara yang telah diaudit dan perkara-perkara perkembangan semasa.

Saya percaya di akhir-akhir ini, Bank Pertanian juga telah menghadapi perubahan. Hasil daripada dasar-dasar kerajaan dan juga undang-undang baru yang dibentangkan di Parlimen.

Dulunya Bank Pertanian di bawah Kementerian Kewangan dan Kementerian Pertanian tetapi bila Bank Negara, undang-undang digubal semula, Bank Pertanian bertanggungjawab untuk membuat laporan kepada Bank Negara. Jadi, ini adalah perkara-perkara yang sedang dilihat daripada segi prestasi untuk supaya matlamat asal Bank Pertanian ini ditubuhkan tidak lari iaitu untuk menolong, membantu pertumbuhan sektor pertanian, sebagai sektor terpenting dalam negara kita, dan juga untuk melihat bagaimana sektor ini, bank ini memainkan peranan.

Sudah pasti kita tidak menyamakan Bank Pertanian dengan bank komersial. Akan tetapi, KPI dan standard-standard tentu harus dipatuhi bagi memenuhi keperluan seperti yang saya katakan tadi-pembangunan ekonomi dalam khususnya sektor pertanian dan sektor-sektor yang ada hubung kait dengan pertanian.

Jadi, tanpa melengahkan masa, saya persilakanlah Bank Pertanian untuk memberi taklimat pada kita. Terima kasih.

11.44 pg.

Datuk Seri Dr. Ismail bin Haji Bakar [Ketua Setiausaha, Kementerian Pertanian dan Industri Asas Tani]: *Bismillahir Rahmanir Rahim.* Yang Berhormat Tuan Pengerusi; Ahli-ahli Jawatankuasa Kira-kira Wang Negara- Yang Berhormat-Yang Berhormat; Dato.

Ahli Jawatankuasa Kira-kira Wang Negara- PAC bagi Penggal Ketiga, Parlimen Ketiga Belas, Bilangan 21, Tahun 2016.

Perkara pertama, saya ingin mengucapkan berbanyak-banyak terima kasih kerana diberi peluang untuk menjawab beberapa soalan demi kebaikan perjalanan Agrobank dalam membantu meningkatkan komoditi pengeluaran makanan negara dan sebagaimana yang kita sedia maklum bahawa Akta Agrobank sebenarnya adalah terletak di bawah Akta Bank Pertanian Malaysia Berhad (Pindaan) 2008, di mana seksyen 12 menyatakan bahawa, kuasa Menteri Pertanian dan Industri Asas Tani adalah memberi arahan. Menteri Pertanian dan Industri Asas Tani boleh daripada semasa ke semasa memberi arahan kepada Lembaga berkenaan iaitu Lembaga- *Board of Directors* Agrobank dan Bank Pertanian berkenaan dengan dasar pertanian yang hendaklah diikuti oleh bank, dan Lembaga hendaklah mematuhi arahan tersebut.

Dalam hubungan ini, penetapan dasar yang ditetapkan oleh kementerian berkaitan, ataupun memfokuskan kepada hal-hal mengenai industri dan komoditi yang sedang dan akan dibangunkan mengikut dasar yang berkuat kuasa daripada semasa ke semasa.

Seperti sekarang contohnya, fokus semasa kementerian adalah mengurangkan kebergantungan kepada bekalan import dengan membangunkan industri jagung bijirin, serta industri lembu tenusu dan daging. Ini merupakan dasar semasa kerajaan. Sebagaimana kita sedia maklum bahawa Dasar Pertanian Negara semasa iaitu Dasar Agromakanan Negara yang akan berakhir pada tahun 2020. Dalam hubungan ini, di sinilah peranan penting Agrobank untuk membantu daripada segi pembiayaan kepada industri-industri ataupun pemain-pemain industri kita sama ada di peringkat *upstream* ataupun *downstream* dalam meningkatkan nilai pengeluaran pertanian dan produktiviti dan nilai pengeluaran makanan negara.

Yang Berhormat Tuan Pengerusi...

Tuan Pengerusi: *[Bercakap tanpa menggunakan pembesar suara]*

Datuk Seri Dr. Ismail bin Haji Bakar: Belum lagi. Mukadimah dahulu. Yang Berhormat Tuan Pengerusi. Agrobank telah menyusun beberapa strategi dalam melaksanakan inisiatif untuk mengukuhkan perkhidmatan kepada kumpulan sasar. Di antaranya adalah melaksanakan sistem perbankan 100 peratus syariah *compliance* ataupun patuh syariah. Penurunan kadar semasa *non-performing financing* ataupun NPF hampir separuh daripada tahun sebelumnya.

Sebagaimana kita lihat di sini... [Merujuk kepada slaid] Ini menunjukkan *growth- financing growth* oleh Bank Pertanian yang meningkat daripada- kita tengok daripada tahun 2011, RM5.9 bilion sekarang sudah RM8.4 bilion iaitu apabila kita melaksanakan *syariah compliance* itu pada Julai 2015. Kita meningkat pembiayaan kita sampai RM8.4 bilion itu. Satu bilion dalam tempoh lebih kurang sembilan bulan. Sembilan bulan tahun 2016 ini telah meningkat daripada RM8.4 bilion ataupun 13.4 peratus. Ini merupakan pencapaian yang sangat drastik bagi Agrobank di mana telah dapat memenangi hati rakyat dalam segi *financing* pada sektor Agromakanan Negara.

Next, saya juga ingin maklumkan mengenai tadi perkara *box* satu- saya sudah sentuh mengenai perkara dalam *box* dua iaitu *Primary Agriculture Financing* ataupun pembiayaan aktiviti pertanian di peringkat *upstream* iaitu peringkat pengeluaran yang berkembang sebanyak 12.1 peratus sehingga September 2016. Ini juga merupakan satu pencapaian yang amat memberangsangkan kepada Agrobank.

Seterusnya, yang *box* ketiga ini adalah *market share* kita berbanding dengan semua bank yang memberikan pembiayaan kepada sektor pertanian iaitu 26.5 peratus daripada keseluruhan *market share*. Iaitu pihak Agrobank terletak pada kedudukan yang ketiga teratas daripada segi *financing* kepada *agrofood segment* dalam semua sektor perbankan negara.

Keempat, mengenai komposisi antara *primary agriculture* kepada *agro-based* kita telah mencapai 91 peratus berbanding dengan sembilan iaitu 91 peratus untuk *primary agriculture* dan 9 peratus untuk *agro-based*.

■1150

Apa yang dimaksudkan 9 ini adalah *ratio* nya iaitu 9 ini adalah *agro-based industry* iaitu perkilangan, aktiviti-aktiviti perkilangan. Di sinilah kita memberikan tumpuan sebab kita akan menaikkan aktiviti hiliran industri pertanian seperti pengeluaran barang-barang makanan yang diproses. Pada 91 peratus itu adalah pengeluaran di peringkat *upstream* yang juga meliputi perladangan kelapa sawit, getah dan sebagainya.

Seterusnya *box* kelima yang di atas sebelah kanan, mengenai *mandated* dan *non-mandated performance* daripada segi pembiayaan. Apa yang dimaksudkan di sini *mandated* itu *core business* yang sepatutnya dibuat oleh Agrobank dalam bentuk pembiayaan kepada *agrofood* yang perlu dibiayai oleh Agrobank.

Dalam kes ini, Bank Negara telah menetapkan bahawa *ratio* nya 70:30 iaitu 70 peratus yang melibatkan *direct* pengeluaran pertanian, dan 30 peratus berkaitan dengan aktiviti pemprosesan selain daripada aktiviti pertanian iaitu sebanyak 30 peratus. Dalam kes ini, kita mencapai melebihi daripada 7 peratus.

So, ini pencapaian yang amat menggalakkan kepada Agrobank dan dalam sudut pembiayaan kepada SME, syarikat-syarikat SME kita telah mencapai 40.7 peratus daripada jumlah pembiayaan kita.

So, Yang Berhormat Tuan Pengerusi, saya ingin menjemput CEO untuk membentangkan *ratio-ratio* kita bagi menunjukkan pencapaian Agrobank setakat ini dalam membantu sektor pengeluaran makanan negara. Silakan Dato'.

11.52 pg.

Dato' Wan Mohd Fadzmi bin Wan Othman [President & CEO Agrobank]: Terima kasih, Datuk Seri. Yang Berhormat Tuan Pengerusi, Ahli-ahli PAC seterusnya pihak pengurusan daripada Kementerian Pertanian dan juga daripada Agrobank, tuan-tuan dan puan-puan sekalian.

Saya akan- *next slide please*. Ini status *financial* Agrobank setakat September iaitu operasi sembilan bulan yang paling *current*. Akaun ini masih tidak diaudit *until the end of the year*. So, kalau dilihat daripada segi *top left portion* itu, dari segi kita punya *deposit balance* kita. So RM8.3 bilion iaitu kenaikan sebanyak 21.6 peratus. Keuntungan sebelum dengan cukai, dan zakat setakat sembilan bulan belum diaudit lagi RM108.22 juta, ataupun 9.5 peratus *above budget*, dan disasarkan untuk tahun ini bajet kita adalah RM179.18 juta *for 12 months*.

The next one modal shareholder atau pemegang saham ada *quite* iaitu RM2.6 bilion daripada segi *ratio*-nya pula *core capital ratio* 24.66 peratus, iaitu lebih daripada *statutory minimum* perbankan iaitu 8 peratus sahaja. So, maknanya keadaan modal Agrobank ini adalah kuat dan disasarkan menjadi lebih mantap lagi sekiranya kita langsung kita punya aktiviti pembiayaan dan perkhidmatan kewangan dan juga *risk-weighted capital ratio*, satu lagi *ratio*- lagi kuat, 29.45 peratus.

Daripada segi pulangan atas aset kita, sembilan bulan 0.89 peratus, dan dijangkakan untuk 12 bulan akan capai 1.28 peratus. Ini adalah *inline* dengan *banking industry*. Secara amnya, *banking industry*- ROA antara 1.2 peratus dan 1.6 peratus.

Seterusnya, *return on equity*- kita sudah sampai tahap 4.63 peratus dan dijangkakan untuk 12 bulan akan sampai kepada 6.69 peratus.

Akhir sekali ini *ratio* untuk *efficiency cost to income ratio*, menunjukkan peningkatan. Kalau dilihat penurunan, itu maknanya peningkatan 60 peratus daripada 63.28 peratus pada akhir tahun lepas, dan ini dalam jangkaan bajet bank.

Ini *ratio* adalah amat penting untuk *every bank* iaitu kita punya *asset quality*. Jadi kalau dilihat Yang Berhormat tahun 2011, *asset quality* ataupun *NPF ratio* kita *double digit* iaitu 13.8 peratus dan tiap-tiap tahun menurun dan dari segi *up to September*, 5.8 peratus yang rendah serendah-rendahnya dan dibandingkan dengan DFI-DFI lain, antara yang terendah untuk satu bank seperti Agrobank ini yang banyak memberi pembiayaan kepada sektor pertanian yang pada amnya risiko tinggi berbanding dengan sektor-sektor lain. So, 5.8 peratus itu maknanya kita jangka *stable* dan mungkin juga menurun *as we go towards the end of the year*.

Seterusnya, hendak memberi sedikit *graphic* daripada segi sumber-sumber kewangan ataupun *sources of fund*. Jadi kalau dilihat kebergantungan Agrobank kepada sumber kerajaan sebenarnya tidak tinggi.

Kalau dilihat persepsi, mungkin Agrobank banyak bergantung kepada dana kerajaan tapi sebenarnya tidak. Sebanyak 86 peratus daripada sumber dana kita daripada deposit pelanggan iaitu akaun simpanan, akaun *fixed deposit*, dan *e-current account*.

So, daripada segi *sustainability* kita, dari segi *liquidity*, kita adalah mantap. Ini pun kita amat bernasib baik disebabkan *we have branches*, cawangan-cawangan kita yang boleh mengumpul deposit. So, buat masa ini, *ratio* nya 86 peratus ataupun RM7.2 bilion berbanding dengan ~~denarana~~ kerajaan yang hanya RM1.1 bilion ataupun 14 peratus.

Satu lagi saya hendak *mention* bahawa dana kerajaan ini walaupun RM 1.1 bilion, kebanyakan dalam bentuk *borrowing* ataupun pinjaman, bukan geran. Jadi perlu dibayar balik dan akan mula pada tahun 2019.

Next one...

Datuk Seri Dr. Ismali bin Haji Bakar: Satu lagi Yang Berhormat, Bank Pertanian telah mula membayar dividen. Sehingga kini, Agrobank telah membayar sebanyak hampir RM150 juta dividen kepada kerajaan.

Dato' Wan Mohd Fadzmi bin Wan Othman: Okey, *slide* ini memberi sedikit gambaran kepada Ahli PAC berkenaan dengan agenda *financial inclusion*. Inilah salah satu inisiatif Bank Negara untuk memberi perkhidmatan perbankan kepada golongan luar, *what we term as, unserved and underserved*. Jadi salah satu model yang kita pakai yang *maybe*, Yang Berhormat tahu *agent banking*. Dalam Malaysia ini kira yang aktifnya Bank Simpanan Nasional dan Agrobank.

Bank Simpanan Nasional *of course* banyak *outlet*-nya, pasal dia banyak bagi kepada kedai, minyak *and what not*. Namun Agrobank kita ambil langkah yang agak unik. *What we called is structured*, di mana kita *we work corporate* dengan MEOA melalui Lembaga Pertubuhan Peladang untuk membuka DPPK. Jadi *as of a latest figures* kita lebih daripada 284 *AgroAgent* di seluruh Malaysia termasuk Sabah dan Sarawak, dan kalau dilihat di bawah itu NAFAS – 152; FAMA – 51; MADA – 11; NEKMAT – 22; KADA-13; FELCRA masih satu, KPDNKK melalui kedai TUKAR – 30; FELDA – 3 dengan KKLW ini satu sahaja sebab mini RTC, satu. Seluruhnya 284 dan kita dalam proses untuk membuka 83 lagi *AgroAgent* dalam dua, tiga bulan lagi, *insya-Allah*. So lebih daripada 300 lah. So, itu dari segi *AgroAgent*.

Yang kedua, kita pun ada *come out* dengan produk yang inovatif umpamanya *micro financing* untuk OKU. Kita ini salah satu bank saya rasa- mungkin satu bank sahaja di Malaysia ini yang ada produk khas untuk OKU. Kita *launch early* tahun ini. *Alhamdulillah* lah. Kalau dilihat daripada segi *approval rate*, sudah 70 kita bagi. Walaupun *amount* ini tidak banyak. Pasal ini *micro* tapi dalam *three quarters over million, average financing size* dalam RM10,000 ke RM20,000 sahaja.

Nombor tiga...

Tuan Pengerusi: Agen ini apa fungsi nya ?

Dato' Wan Mohd Fadzmi bin Wan Othman: Sebenarnya Yang Berhormat, kalau ikut normal model, kita pakai cawangan. Maknanya kalau hendak buat perbankan kena pergi cawangan tapi memandangkan kos hendak *set up* cawangan ini *as an expensive* dengan CAPEX, OPEX nya.

■1200

So, ini adalah elektronik. Maknanya kalau Yang Berhormat tengok ada gambar itu, dia punya *outlet*, dia punya mesin itu, mesin ini RM2,000 sahaja. Dengan mesin ini, dan dengan kad Agrobank, maknanya ejen itu boleh proses *receive cash, payout cash and do top-up reload for kad telefon*. So, *basic banking services. Easy to setup, easy to roll out. Then we provide that level of service especially di tempat-tempat yang memang tidak ada bank ataupun kalau dia hendak pergi ke bank pun dia kena pergi mungkin 30 kilometer, atau 50 kilometer. Ini kita tengok di Semenanjung ini tidak berapa ketara. Kalau dia pergi ke Sabah dan Sarawak ini, memang acceptance level it very good.*

Tuan Pengerusi: Kalau kita tengok Kelantan itu, *very high numbers of AgroAgent. Maybe nature of business.*

Dato' Wan Mohd Fadzmi bin Wan Othman: Yes.

Tuan Pengerusi: Dia lebih. Campur Sabah dengan Sarawak, Kelantan lagi banyak. Lebih kurang sama.

Dato' Wan Mohd Fadzmi bin Wan Othman: KadarADA sahaja *because* kita, macam saya *mentioned* tadi Yang Berhormat, kita *tied-up* dengan MoA. MoA melalui agensi-agensinya, khusus MADA dan KADA. PPK itu memang kita ada MoU di mana kita akan buka di setiap PPK. Itu kita punya *target* dan juga nelayan juga. So Kelantan ini, satu faktor *because* kawasan padi. So, PPK di sana, kalau dilihat, *even* Kedah ini, fasal kita belum *fully roll out* lagi. Akan tetapi itulah saya *mentioned* tadi, 83 ejen dalam proses untuk dibuka *by end of the year*.

Datuk Dr. Makin @ Marcus Mojigoh: Tuan Pengerusi, patutlah Sabah dan Sarawak ini miskin. Satu di Sabah, satu di Sarawak. Patutlah kawasan pertanian tidak maju sebab tidak diberi kemudahan seperti apa yang berlaku di Semenanjung. Boleh beri penjelasan sedikit?

Tuan Pengerusi: Sabah ini kurang sangat. Sabah dan Sarawak ini berbanding- atau Encik Wan sebab orang Kelantan kah? Encik Wa, nama.

Dato' Wan Mohd Fadzmi bin Wan Othman: Saya Pahang.

Tuan Pengerusi: Oh, Encik Wan orang Pahang.

Dato' Wan Mohd Fadzmi bin Wan Othman: Pahang, ya.

Tuan Pengerusi: Wan mana, Wan Chenor?

Dato' Wan Mohd Fadzmi bin Wan Othman: Wan Chenor.

Tuan Pengerusi: Wan Chenor atau Wan Jerantut atau Wan...

Dato' Wan Mohd Fadzmi bin Wan Othman: Saya Wan Chenor, betul. *Pure*.

Disebabkan kita *tied-up* dengan kementerian, kita hanya boleh buka di mana ada PPK. Umpamanya di Sabah, sebanyak itu PPKnya. Mungkin ada lagi dalam proses yang 83, yang saya *mentioned* tadi akan dibuka. Sarawak, disebabkan di bawah jabatan, di *state*. Sarawak, kementerian dia *control the* pembukaan ejen. So kita dalam proses agak lambat sedikit disebabkan kita perlu *negotiate* dengan *Ministry of Modernization of Agriculture (MOMA)*. So, *this number will increase over time. On top of that...*

Datuk Seri Haji Ahmad bin Haji Hamzah: Tuan Pengerusi, saya berkongsi dengan pendapat sahabat saya Yang Berhormat Putatan. *For information now, as at today, Sabah is the biggest oil palm producer in the country, constitute about 1.3 billion hectare.* Ini bukan sahaja termasuk daripada *plantation agencies*, tetapi termasuk pekebun-pekebun kecil. Jadi, memang ada keperluan seperti apa yang disebut oleh Yang Berhormat Putatan tadi. Itu daripada kelapa sawit, tidak termasuk lagi kepada aktiviti-aktiviti pertanian yang lain dan juga perikanan. Terima kasih.

Dato' Wan Mohd Fadzmi bin Wan Othman: Yang Berhormat, itu memang dasar kita. Sabah dan Sarawak *just to update*. Sarawak umpamanya daripada segi cawangannya, *full branches*, antara yang tertinggi. Sabah walaupun tidak sebanyak macam negeri lain umpamanya, tetapi daripada segi alternatifnya, *agent banking* cara yang kita akan *go out and outreach into the rural community*.

Datuk Dr. Makin @ Marcus Mojigoh: Datuk Seri KSU, saya rasa kalau kita hanya katakan dalam *pipeline*. Dalam *pipeline* ini, bahaya kepada wakil rakyat, kalaulah rakyat tahu apa yang dilihat dalam peta ini. So, saya harap, kita terlalu cakap sahaja dalam *pipeline*, dalam *pipeline*. Kalau boleh dilaksanakan dalam PRU Ke-14 ini sebab kita ini mahu menang juga. Kalau tidak, gagal kita punya kerajaan.

Tuan Haji Hasbi bin Haji Habibollah [Limbang]: Encik Wan, ini ingin hendak tanya tadi masalah di Sarawak itu. Apa masalahnya tadi yang bahagian *state* di *control* oleh apa tadi?

Dato' Wan Mohd Fadzmi bin Wan Othman: Bukan masalah ini Yang Berhormat. Cuma proses dia agak lain di mana kalau di Semenanjung ini kita berbincang dengan peringkat LPP, dengan PPK *direct*. Akan tetapi *in fact* Sabah pun begitu juga fasal *I think* LPP *cover* di Sabah. Akan tetapi di Sarawak dia bawah peringkat negeri, so dia punya proses itu kita kena...

Tuan Haji Hasbi bin Haji Habibollah: Tidak. Apa peringkat di negeri, peringkat mana?

Dato' Wan Mohd Fadzmi bin Wan Othman: *I think* sudah *finalized* sudah. *In fact we're already rolling out already*. So mungkin ada daripada segi *delay*, tetapi peringkat Sarawak memang *alhamdulillah*, sudah memang *finalized already*.

Datuk Dr. Makin @ Marcus Mojigoh: *[Bercakap tanpa menggunakan pembesar suara]*

Tuan Pengerusi: Harap kementerian ambil perhatian. Bank Pertanian di Sabah berapa, *full* cawangan, *full-fledged*?

Dato' Wan Mohd Fadzmi bin Wan Othman: Sabah kita ada cawangannya 18...

Tuan Pengerusi: Cawangan ya, Sarawak?

Dato' Wan Mohd Fadzmi bin Wan Othman: Cawangan dan kios.

Tuan Pengerusi: Tidak. Cawangan, cawangan. *Full* cawangan.

Datuk Dr. Makin @ Marcus Mojigoh: Cawangan.

Dato' Wan Mohd Fadzmi bin Wan Othman: Cawangan dengan kios ini dia punya *banking services* dia sama.

Tuan Pengerusi: Sama. Okey.

Dato' Wan Mohd Fadzmi bin Wan Othman: Sama. Cuma kios ini dia tidak *handle processing of financing*, tetapi dia akan rujuk daripada *branches*. So maknanya daripada segi *outletnya, physical brick and mortar*, kita ada...

Datuk Dr. Makin @ Marcus Mojigoh: [*Bercakap tanpa menggunakan pembesar suara*]

Dato' Wan Mohd Fadzmi bin Wan Othman: Ya?

Datuk Dr. Makin @ Marcus Mojigoh: [*Bercakap tanpa menggunakan pembesar suara*]

Dato' Wan Mohd Fadzmi bin Wan Othman: *No, no, no, no. Sabah we have 14, 15, 18. Full of Sabah, we have 18, 18. Kalau ikut Sarawak, it is actually 19.*

Tuan Pengerusi: Ada 19 ya Sarawak. Okey. Keningau ada?

Dato' Wan Mohd Fadzmi bin Wan Othman: Keningau ada.

Tuan Pengerusi: Ada ya? Keningau ada. Keningau. Ranau ini semua ada?... Ada ya? Apa yang di *border* itu Yang Berhormat?

Datuk Dr. Makin @ Marcus Mojigoh: Pensiangan.

Tuan Pengerusi: Pensiangan.

Dato' Wan Mohd Fadzmi bin Wan Othman: Pensiangan tidak ada.

Tuan Pengerusi: Tidak adalah? Tidak ada [*Ketawa*] Sarawak, mana yang hulu sekali *district of...*

Tuan Haji Hasbi bin Haji Habibollah: Limbang ada. Limbang ada dia punya *branch*.

Tuan Pengerusi: Limbang ada ya?

Tuan Haji Hasbi bin Haji Habibollah: Ada. Kalau Limbang sudah ada, yang lain ada lah itu, yang hujung-hujung ini [*Ketawa*]

Tuan Pengerusi: Okey. Teruskan.

Dato' Wan Mohd Fadzmi bin Wan Othman: *The other thing* yang kita *also focus* sekarang bukan setakat perbankan sahaja, tetapi kepada perkhidmatan kewangan.

So, item tiga. Kita pun *distribute* takaful ataupun dalam *commercial term is* insuranslah. So, kita pun ada program di mana kita *target* untuk kita mengagihkan Takaful Kasih. Ini produk takaful untuk *cover accident* dan juga kematian, di mana serendah RM10 boleh dapat *coverage* RM10,000; RM20 – RM20,000; dan kalau RM50 – RM50,000 setahun. So, *this is the cheapest takaful product in the market for individual*.

Seterusnya, kita pun baru ini kita pun telah lancarkan apa kita panggil sebagai "badal haji", iaitu satu lagi opsyen untuk takaful di mana akan *cover in the case of* kematian. Bayaran daripada segi *coverage* RM5,000, dan RM10,000 dan juga ada elemen *badal haji* di mana insurans akan bayar RM3,500 supaya wakil boleh menjalankan haji untuk kes yang *involve accident*. Ini pun produk baru, tetapi kalau dilihat di sini sudah- agak-agak sudah 7,000 orang sudah mengambil Agro Mabur-i.

The other thing yang kita *provide* juga adalah wasiatlah. Wasiat ini kita *tied-up* dengan agensi seperti Amanah Raya dan juga MyANGKASA. Ini bukanlah *banking* tetapi daripada segi *financial inclusion*, memberi perkhidmatan supaya lebih bertanggungjawab individu-individu yang datang kepada Agrobank.

The last one, item empat. Ini pun inisiatif yang baru di mana pada tahun 2011, Agrobank tidak ada *any form of electronic banking platform*. So, sejak dilancarkan lebih daripada tiga tahun dahulu daripada segi fasa ke fasa, sekarang ini Agrobank ada *complete range of electronic banking services*, di mana kita ada *internet banking*, kita ada kad visa dan juga kita ada *internet banking* untuk syarikat-syarikat.

■1210

So, *as of now* dariPADA segi transaksi, kita pun telah menjalankan lebih daripada RM300 juta ataupun *equivalent to 372,000 transactions to date*. Untuk visa debit 109,000 *transactions*, RM28 juta.

Tuan Pengerusi: *You are at par with the commercial bank* lah. Tidak payah buku cek pun tidak apa kalau sudah ada *internet banking* ini.

Dato' Wan Mohd Fadzmi bin Wan Othman: *Ya, we have to be Tuan Pengerusi because I think in this times, if you're not up there, you'll be left behind. So we have undertaken lots of investment because we feel that, at the end of the day is part of being a responsible financial institution, development financial institution providing at least- our system is maybe not as sophisticated as Maybank or CIMB but it delivers the basic solution to the customers. I think this is our responsibility on the top of the financing part.*

Tuan Pengerusi: *That means* tidak payah buku cek pun tidak apa, *internet banking* ini.

Dato' Wan Mohd Fadzmi bin Wan Othman: *Ya. We are not...*

Tuan Pengerusi: *You are not allowed to use cheque book* kan?

Dato' Wan Mohd Fadzmi bin Wan Othman: *We can but it's very expensive. Now progressively Bank Negara they are discouraging usage of cheque. In fact now they charging 50 cent per check both side.*

Tuan Pengerusi: *You* tidak...

Dato' Wan Mohd Fadzmi bin Wan Othman: *We cannot, we cannot.*

Tuan Pengerusi: Itu tidak boleh.

Dato' Wan Mohd Fadzmi bin Wan Othman: Itu tidak dibenarkan. *That is why* kita go this mode fasal tidak ada- memang tidak dibenarkan menggunakan cek.

Tuan Pengerusi: *Cheque book.* Okey.

Dato' Wan Mohd Fadzmi bin Wan Othman: *Okay, next please.*

Ini sedikit sebanyak *achievement* Agrobank pada tahun 2016. *The first one* kita memberi- *our role as intermediary to increase market presence in agricultural sector. This is a normal business activity undertaking by commercial bank. The other thing that as I mention, we are embracing technology as a platform to reach out to our clients.*

Number two, kita pun memberi perkhidmatan *advisory*, bukan sahaja daripada segi pembiayaan, kita juga ada sokongan daripada segi *technical support*. Kita ada *Entrepreneur Development Section* yang mana kita *train capacity building* bukan sahaja pelanggan kita, tetapi juga siapa-siapa yang ingin mengetahui lebih tentang *financial management in agricultural*.

So kita telah *train* lebih daripada- *to date* lebih daripada 12,000 *small businesses* dengan individu. *So that part of our developmental role, the capacity building.*

The third thing kita buat as also *reinforce our internal governance* because under Bank Negara punya *guidelines* ini I think they want to ensure that the bank is sustainable. I think to that extend I think the things that you see in terms of reduction in our impairment ratio, our capital ratio, all moving towards into improving our internal governance.

At the same time number four, internal control and risk management is a key part of our focus as well as second line of defense. Again, high performance as sustainable organization through the recruitment our hiring process, our reward process we are all modeling it on commercial basis because you want to attract the right talents to join the bank.

Last slide seterusnya. Ini untuk makluman Jawatankuasa. Ini antara award yang kita telah terima daripada September last year selepas kita convert kepada Full-Fledged Islamic Bank. Kita dapat award upcoming Islamic bank.

Ini di Bahrain by GIFA. Seterusnya kita pun telah mendapat award 3G Financial Services Awards – The Global Good Governance Award- ini di Turkey, also by the international body.

And then we receive the Outstanding Sustainable Project Financing- this is by the German State Government- the Karlsruhe Sustainable Finance Awards for our paddy product because I think we are the few organization worldwide that actually have a specific financing product for a crop, in this case- paddy.

We also received an awards for Best Business Continuity Management- this under risk management. We beat all the commercial banks, we use the first time.

And then we also receive awards from the Association of Development Financing Institutions in Asia and the Pacific for Outstanding Development Project under Financing Inclusion which is the AgroAgent dengan all our activities for the rural community.

The most recent one was CEO of the year, and Best Case Study for our Islamic Banking Conversion because we are unlike most Islamic bank where they started- they want an Islamic bank, Agrobank did the conversion from conventional to Islamic. So we did a real transformation. Not only in terms of the financing product but our internal process all syariah compliance. Macam Bank Islam lah tetapi Bank Islam dengan Bank Muammalat, dia day one dia sudah Islamic. Kita ini daripada conventional to Islamic. Terima kasih.

Tuan Pengerusi: Terang siapa Chairman ya, and Board of Directors.? You did not mention about. Now politician tidak bolehkan, under BAFIA tak boleh jadi Board of Directors ya.

Datuk Seri Dr. Ismail bin Haji Bakar: Tuan Pengerusi, Chairman sekarang ini adalah Tan Sri Zabidi iaitu KPPA.

Tuan Pengerusi: [Bercakap tanpa menggunakan pembesar suara]

Datuk Seri Dr. Ismail bin Haji Bakar: Ketua Perkhidmatan Awam Malaysia.

Tuan Pengerusi: [Bercakap tanpa menggunakan pembesar suara]

Datuk Seri Dr. Ismail bin Haji Bakar: *Board Members* banyak bekas daripada Bank Negara yang menasihati kita, dan juga daripada *commercial bank* termasuklah ini, Dato' Wan ini juga daripada *commercial bank* dulu. *So that's why* kita mempunyai satu struktur *governance* yang kukuh dalam Agrobank selepas ditransformasikan Bank Pertanian tersebut kepada Agrobank.

Tuan Pengerusi: Siapa lagi *name it*, lebih kuranglah. Tan Sri KPPA...

Dato' Wan Mohd Fadzmi bin Wan Othman: Datuk KSU...

Datuk Seri Dr. Ismail bin Haji Bakar: Saya sendiri.

Tuan Pengerusi: KSU sendiri, KSU.

Datuk Seri Dr. Ismail bin Haji Bakar: Saya. Pengerusi- Tan Sri KPPA; saya; *and then* Mr. Ng; *and then* Datin Shahariah- *ex* Bank Negara; Dato' Hashim *ex* CCM...

Tuan Pengerusi: Oh, CCM. Dato' Wan sudah berapa lama di bank ini?

Dato' Wan Mohd Fadzmi bin Wan Othman: Masuk enam tahun.

Tuan Pengerusi: Masuk?

Dato' Wan Mohd Fadzmi bin Wan Othman: *Six years*.

Tuan Pengerusi: Sudah lama ya.

Dato' Wan Mohd Fadzmi bin Wan Othman: Saya sejak 2011 Tuan Pengerusi.

Tuan Pengerusi: Tahun 2011 lagi ya, okey.

Datuk Seri Haji Ahmad bin Haji Hamzah: Tuan Pengerusi, memang ada satu *guidelines* daripada Bank Negara- *politicians are not allowed to be on the Board*. Akan tetapi kita hendak tahu sekarang, yang sama ada Ahli Lembaga itu ada mempunyai latar belakang *banking, banking background*?

Dato' Wan Mohd Fadzmi bin Wan Othman: Ya, *we have a chartered accountant. The way we composition, sorry* Datuk Seri. *Composition of the Board, we try to bring of course those with banking background is one, but we also make sure that legal background, finance background, so chartered accountant we have two in facts on the Board and then we have the ex-officio* lah Datuk Seri, dengan MoF. MoF punya *on the way, on the way on the Board. So we always have two...*

Tuan Pengerusi: Bank Negara siapa?

Dato' Wan Mohd Fadzmi bin Wan Othman: Bank Negara tidak ada, Bank Negara ini *retired*. Dia sudah memang- Bank Negara tidak ada *rap on the Board*. MoF dengan MoA. Itu dari segi akta dia memang kena ada dua...

Tuan Pengerusi: *[Bercakap tanpa menggunakan pembesar suara]*

Dato' Wan Mohd Fadzmi bin Wan Othman: *Business cycle- we have commercial banker and then* Dato' Hashim CCM punya MD, *is from the corporate side* lah.

Tuan Pengerusi: Okey, silakan. Puas hati sudah dengan itu, *performance* nya. Nampaknya makin majulah. *Bad debt you manage to reduce to 5 percent* ya. *Bad debt*, tadi berapa?

Seorang Ahli: 5.8.

Tuan Pengerusi: Hutang lapuk.

Seorang Ahli: 5.8

Tuan Pengerusi: *Five point itu tadi ya. Dia average commercial bank berapa, three below five ya?*

Dato' Wan Mohd Fadzmi bin Wan Othman: *Commercial bank is low lah Tuan Pengerusi because they are like in a region of 2 percent, 1.52 percent.*

Tuan Pengerusi: 1.52.

Dato' Wan Mohd Fadzmi bin Wan Othman: *1.52 percent. But DFI ini because we are dealing a lot of it. One thing we don't have the benefit of concentration. Our asset are mostly concentrated.*

Tuan Pengerusi: *Berapa percent you punya loan sekarang, you punya loan onsmall business?*

Dato' Wan Mohd Fadzmi bin Wan Othman: *Business SME about 40 percent.*

Tuan Pengerusi: Mikro?

Dato' Wan Mohd Fadzmi bin Wan Othman: *Mikro daripada segi bilangan a lot, it's a lot. Because we do like paddy for example. Paddy these are all individual.*

Tuan Pengerusi: Nelayan.

Dato' Wan Mohd Fadzmi bin Wan Othman: *Nelayan, boat financing, working capital. So by numbers memang banyak tetapi amaun dia sikit-sikitlah. So our focus memang we are supposed to support this group.*

Tuan Pengerusi: *Itu kita hendak tahu dia punya kadar tidak bayar balik itu, micro credit ini.*

Dato' Wan Mohd Fadzmi bin Wan Othman: *Micro- I have to admit is not 5.8, it's a lot higher, and micro is higher.*

Tuan Pengerusi: *Higher lah.*

Dato' Wan Mohd Fadzmi bin Wan Othman: *The risk is higher but is contain. In facts is starting to also come down. The reason being- for example we were thought micro nowadays, we are trying to work with agency likes BERNAS. For example kita bagi padi. Dulu kita bagi direct. Sekarang ini kita melalui BERNAS. Because BERNAS dia memang agensi yang bertanggungjawab untuk memberi kewangan kepada pembangunan.*

Datuk Dr. Makin @ Marcus Mojigoh: *Ini pengalaman saya apabila seseorang itu mencari capital untuk buka perniagaan berasaskan pertanian terutama kita menyeru rakyat kita di luar bandar untuk menjadi usahawan petani, usahawan wanita, usahawan belia yang mewujudkan satu cluster industri di perkampungan hasil daripada pertanian.*

■1220

Masalah dia apabila kita suruh dia, memang minta peruntukan daripada Yang Berhormat. kita telah pun menasihatkan beberapa pemohon ini untuk hendak berkecimpung dalam *business* dalam bidang pertanian. Kalau saya sokong permohonan kepada TEKUN, apa lagi satu yang wanita selalu, apa tu, Amanah Ikhtiar? *Okay, no problem. Semua yang saya recommend, lulus.*

Akan tetapi masalahnya bila kita berhubung dengan Pegawai Bank Pertanian, *whatsoever, they said, "There is no more money. It is already exhausted". That is the normal answer. Can you give me some explanation about this and this become a very negative perception towards this bank by the kampung people.*

Dato' Wan Mohd Fadzmi bin Wan Othman: *Thank you Yang Berhormat. I think once as you differentiate between the lights of TEKUN and AIM which are basically not under the purview of the central bank. Their governance is different. As I said, one of the pillars of the bank is the governance and the needs for us to manage our asset quality as well. Because this are things which is basically point to what the sustainability of bank, one.*

Number two, is our source of funding is actually not from government. A lot of it is from deposit which we need to protect. So whilst we have this in mind, we also work with agencies. For example we have the Agropreneur Muda Scheme to encourage the youngster to get it. That one we are- I mean in most instances we sokongan from MoA, we are giving out financing for those who are wanting to start into agriculture for the younger generation. I means so far we giving out- of course the financing size is not big, but it is quite encouraging and that one our acceptance level is very good.

So when it comes to project, of course you have to look at it in different perspective. For example the capability of the individual or the company. There is source of equity because we have to apply the banking...

Datuk Dr. Makin @ Marcus Mojigoh: *Tuan Chairman, you are not answering my question. My question is that, although we have gone through the main model, dia punya proposal, dia punya plan of action, semua ada kita lihat. Sebagai businessman, I normally require that for the banking purpose. Soalan saya, why it is earlier the fund is exhausted? Itu persoalan saya.*

Dato' Wan Mohd Fadzmi bin Wan Othman: *Sorry, Yang Berhormat, okay.*

Datuk Dr. Makin @ Marcus Mojigoh: *Ini kes di Sabah. Can you verify this one for me?*

Dato' Wan Mohd Fadzmi bin Wan Othman: *I need to check but of hand I can tell you because we are not ain institution that fully depending on government as I mentioned. We are deposit taking. So the issue of fund not available, perhaps maybe for the concessionary fund because sumber dana kita dua ya, daripada public which is commercial fund and the other one is concessionary fund. Now I think the table you will see that the government fund actually stabilize. We have not been receiving funds from government since 2010. Only in 2013 and 2014 we started to receive. So government fund has a limited amount but they cannot apply under commercial fund. Bank does not have a situation where they run-off fund because only peruntukan kerajaan, of course it varies from year to year.*

Tuan Pengerusi: *Actually in general, rungutan daripada...*

Datuk Dr. Makin @ Marcus Mojigoh: *[Bercakap tanpa menggunakan pembesar suara]*

Tuan Pengerusi: *In general, rungutan daripada masyarakat luar bandar ialah oleh sebab Bank Pertanian they shift towards this macam hendak commercial bank. Sukar untuk petani-petani dan orang luar bandar untuk pinjam duit. Government provide how many, berapa tadi ya?*

Datuk Seri Dr. Ismail bin Haji Bakar: RM1.152 bilion.

Tuan Pengerusi: *Maybe this fund* Ahli-ahli Yang Berhormat boleh bangkitkan di Dewan. Kita boleh naikkan lagi. Ada atau tidak *special fund* atau apa untuk pinjaman nelayan beli bot, ada?

Dato' Wan Mohd Fadzmi bin Wan Othman: Kita guna...

Tuan Pengerusi: *The government park the money into ...*

Dato' Wan Mohd Fadzmi bin Wan Othman: *We come out with the program but it all depends on how much we have in our...*

Tuan Pengerusi: *The government fund* maknanya *government...*

Dato' Wan Mohd Fadzmi bin Wan Othman: *Borrowing. It is not a grant. It is actually we have to borrow to the government, we have to pay back.*

Tuan Pengerusi: Tidak ada geran ya, sekarang dah tidak ada geran?

Dato' Wan Mohd Fadzmi bin Wan Othman: *No more.*

Tuan Pengerusi: Sejak bila geran tidak ada?

Dato' Wan Mohd Fadzmi bin Wan Othman: *Sejak I think 2012. So no more grants.* Semua pinjaman.

Tuan Pengerusi: Semua pinjaman.

Dato' Wan Mohd Fadzmi bin Wan Othman: Di mana 100 peratus kita kena bayar balik dengan *profit*.

Tuan Pengerusi: Dengan 4 peratus lah?

Dato' Wan Mohd Fadzmi bin Wan Othman: *No. Because like 3F, our lending rate is 3.75 as cheap. But then in that 3.75 there is an element of profit which we have to pay back to the government at 0.5. So...*

Tuan Pengerusi: Ini yang secara umumnya, masyarakat luar bandar- *maybe that government should provide more fund to this kind of borrowing.* Ar-Rahnu ini macam mana Ar-Rahnu. *How strong you are in Ar-Rahnu?*

Dato' Wan Mohd Fadzmi bin Wan Othman: Tuan Pengerusi...

Tuan Pengerusi: Boleh sebut Yang Berhormat Putatan, *can you pronounce- Ar-Rahnu?*

Dato' Wan Mohd Fadzmi bin Wan Othman: Ar-Rahnu [*Ketawa*] Pajakan secara Islam.

Tuan Pengerusi: Lidah, itu lidah [*Ketawa*] Yang Berhormat Liang, *can you Ar-Rahnu?* Hah! Boleh. Mereka ini semua fasih Arab, *can speak Arabic.* Yang Berhormat Liang ini, Yang Berhormat Simpang Renggam ini, Jepun, Cina, *English, Arab, Urdu, a little bit Urdu...*

Datuk Seri Haji Ahmad bin Haji Hamzah: Baik kita buka tentang pertanyaan. Boleh buat pertanyaan?

Tuan Pengerusi: Boleh, boleh.

Datuk Seri Haji Ahmad bin Haji Hamzah: Kita tengok tentang Bank Pertanian, ia *authorize capital RM2 billion, paid up capital RM1 billion.* Akan tetapi kalau kita tengok sini sekarang, ia punya pembiayaan sudah pergi RM6.81 bilion. Mungkin ini duit banyak daripada pendeposit.

Jadi kita hendak tahu sekarang, *what is the percentage of exposure on this particular bank? They want to see now, that as you know to expose by giving too much* sampai RM6.81 pembiayaan, RM6.81 bilion.

Dato' Wan Mohd Fadzmi bin Wan Othman: *Thank you Yang Berhormat, if I correct, let me understand your question. You are saying with the capital fund of RM2.6 billion now, RM8 billion and now you are saying, how is that?... [Disampuk] Or just to understand the question, you are questioning the capital of RM2.6 against the lending base of RM8.4 billion?*

Datuk Seri Haji Ahmad bin Haji Hamzah: *I am asking now, your paid up capital is only RM1 billion but...*

Dato' Wan Mohd Fadzmi bin Wan Othman: *Our fund...*

Datuk Seri Haji Ahmad bin Haji Hamzah: *...Your exposure is actually RM6.8 billion, pembiayaan kita, 6.8.*

Dato' Wan Mohd Fadzmi bin Wan Othman: *For bank, we are only required under the statute to only provide 8 percent capital for every RM1 of lending, we only to provide 8 cents of capital, that is a minimum. But you can see because we operate on leverage model for banks. We never used capital funds to fund our financing based. So in fact if you look at the bank, we are very strong because we have more than 8 percent, it is 24 percent. In fact based on this we can grow a lot more without necessarily raising more capital. Because we funded our financing through deposit, and of course in this case borrowing, borrowing in government borrowing. So it is a normal model for banks. We are not for example like other non-bank agencies. Of course they need to have matching liabilities.*

Datuk Seri Haji Ahmad bin Haji Hamzah: *Satu perkara yang baik Tuan Pengerusi untuk bertanya kerana selalunya kalau kita lihat apa juga institusi ataupun agensi kepunyaan kerajaan selalunya pemikiran rakyat ini, dia kata boleh guna duit kerajaan. Tidak ada masalah. Tidak payah bayar pun tidak apa. Itu sebab saya tanya soalan itu. You can answer whatever answer you can give but the things is, we want to ensure that any government institution and agency is well guided.*

Satu lagi kita hendak tanya, macam kita punya *average finance rate* ini, bagus kerana is sudah turun kepada 7.23 daripada asal 8.4.

■1230

Ini termasuk BLR. *Are you competitive enough now comparing to other commercial bank?*

Dato' Wan Mohd Fadzmi bin Wan Othman: *Tuan Pengerusi, yes we are because in those day we were having— in the early days when the bank was dependent mostly in government fund. We were not tapping into the commercial market. So, we won't growing but in order for us to compete in the commercial arena, to sustained our self. Our pricing have to be competitive. So that at the expense of a little bit of margin but at the same time we grow our financing base. But this are good quality assets because to grow if you take a narrow approach and funds for examples just primary agriculture and we don't looked at the whole value chain then we are limiting our self in term of the segment of agriculture that we can grow.*

So, kalau Yang Berhormat tengok kita punya *growth* ini *lot of it is coming from the value add* seperti Yang Berhormat, Dato Seri *mentioned*, KSU *mentioned* tadi. *We want to improve the ratio of the agro-based because agro-based have a component of value add and through that of course we have to engage with the commercial sector in which case they will always compare our rate against the commercial bank. So, we have to be competitive, margins drop but it is conscious effort because we want to build our base but it is a good quality based.*

Datuk Seri Haji Ahmad bin Haji Hamzah: Satu lagi Tuan Pengerusi. Kita hendak kalau boleh matlamat penubuhan Bank Pertanian ini dapat benar-benar menjurus kepada membela nasib petani-petani kerana pada ketika ini, ekonomi negara kita- kita kena imbangi dengan kita tidak boleh mengurangkan kebergantungan kita daripada hasil petroleum yang sebenarnya telah menurun dengan begitu mendadak sekali.

Jadi, komoditi sekarang terutamanya pertanian boleh menyumbang dengan lebih baik lagi. Kita hendak kalau boleh Bank Pertanian ini turun ke bawah. Sekurang-kurangnya dapat memberikan penerangan kepada Ahli-ahli Parlimen dahulu. Jadi, kalau kita dapat satu maklum balas, apakah sebenarnya peluang-peluang yang diberi kepada petani-petani kita, pekebun-pekebun kita kerana sekarang pertumbuhan ekonomi kita kena beralih. Bukan sahaja daripada satu perkara pergantungan *but we need to diversify to any other* yang sektor-sektor yang lain. Kita memang hendak mengucapkan tahniah kepada Bank Pertanian. Kita tengok keuntungan dia semakin meningkat walaupun menurun dalam keadaan ekonomi yang menekan pada ketika ini. Akan tetapi, kita jangan lupa untuk memberikan pembelaan kita kepada petani-petani yang di bawah. Terima kasih.

Datuk Dr. Makin @ Marcus Mojigoh: Sambung kepada itu Tuan Pengerusi. Saya masih lagi belum berpuas hati dengan jawapan tadi. Soal *funding* daripada kerajaan ini yang saya faham 14 peratus daripada *funding* bank ini dan kalau saya tidak silap, jawapan tadi tidak dibayar, tidak ada *funding* di salurkan daripada MoF sejak tahun 2012, betul? Akan tetapi apa yang saya lihat dalam graf tadi ini, memang ada- pada tahun ini pun ada diterima... [Disampuk] [Merujuk kepada *slaid* pembentangan] Yang ini, 14 peratus *government funding*. Jadi, boleh jelaskan bagaimana ini ia ada 14 peratus, ada 14 peratus *funding* daripada kerajaan...

Datuk Seri Haji Ahmad bin Haji Hamzah: *Fixed deposit, deposited.*

Datuk Dr. Makin @ Marcus Mojigoh: *Deposited. Revolving funds.*

Datuk Seri Dr. Ismail bin Haji Bakar: ...Yang dibayar itu kita *lend*-kan balik. Bagi balik, *recycle* balik.

Datuk Dr. Makin @ Marcus Mojigoh: *Recycle?*

Datuk Seri Dr. Ismail bin Haji Bakar: *Yes.*

Datuk Dr. Makin @ Marcus Mojigoh: Bukan untuk diberi kepada peminjam?

Seorang Ahli: *Recycle* balik. Kita bagi balik sampai tahap- *start* bayar balik. Buat masa ini, apa...

Datuk Dr. Makin @ Marcus Mojigoh: Kita *recycle*.

Seorang Ahli: Yes.

Datuk Dr. Makin @ Marcus Mojigoh: Okey.

Tuan Pengerusi: Mungkin kementerian boleh tengok dasar untuk buka kiosk dan sub branch. Macam kawasan saya itu, Keratong full branch? Keratong, full branch- full branch ya?

Seorang Ahli: [Bercakap tanpa menggunakan pembesar suara]

Tuan Pengerusi: Ada dua, Rompin dengan- kalau kiosk macam mana? Saya cuba hendak membezakan.

Dato' Wan Mohd Fadzmi bin Wan Othman: Perkhidmatan perbankan, *still the same*. Cuma dia tidak *handle processing of* pembiayaan. Dia akan *refer* kepada *main branch*.

Tuan Pengerusi: Kalau orang hendak simpan duit, boleh?

Dato' Wan Mohd Fadzmi bin Wan Othman: Boleh. *Everything you see with the branch* kecuali dia tidak ada pegawai pinjam atau *credit officer* tidak ada *because* dia *link*...

Tuan Pengerusi: Bukan *you* kena *fight* untuk dapatkan deposit ini? Sekarang bila *you* dah *applied full pledge on Islamic banking*, *you* kena galak...

Dato' Wan Mohd Fadzmi bin Wan Othman: Yes, *insya-Allah*.

Tuan Pengerusi: *You* punya ATM machine, *how successful?*

Dato' Wan Mohd Fadzmi bin Wan Othman: ATM ini. *It works quite well but with agent banking we can replicate the same thing without machine because the reality is, machines are expensive. So, we also have to balance out. One machine cost us about RM5,000 to operate. So, if the transaction is like maybe one month maybe at RM400 basically.*

Tuan Pengerusi: Rugilah ya?

Dato' Wan Mohd Fadzmi bin Wan Othman: Rugi. *But, we also understand sometimes we don't- I mean we have our responsibility. Sometimes we put the machine there because we need...*

Tuan Pengerusi: Kalau kiosk berapa satu orang?

Dato' Wan Mohd Fadzmi bin Wan Othman: Kiosk selalu empat orang.

Tuan Pengerusi: Empat orang. Besar juga. Empat orang *is big*.

Dato' Wan Mohd Fadzmi bin Wan Othman: Besar.

Tuan Pengerusi: Kalau *small scale* down the kiosk to two?

Dato' Wan Mohd Fadzmi bin Wan Othman: Tidak boleh *because for a kiosk also minimum is four, because you need to your back end processing. Because your control, you need to have at least four people, maker, checker. Kalau kita buat dua orang tidak jalan. But agent banking at least kita ada macam PPK ini, they handle the- kita limit the transaction not more than maybe RM500. So, the risk is balance.*

Tuan Pengerusi: *Agent banking* bukan yang *staff* ya?

Dato' Wan Mohd Fadzmi bin Wan Othman: No. Bukan. Pegawai-pegawai PPK, persatuan.

Tuan Pengerusi: *But must be an organization, it is not individual?*

Dato' Wan Mohd Fadzmi bin Wan Othman: *Yes, because Bank Negara says that when you appoint agent make sure that they have the training. They have...*

Tuan Pengerusi: *Dia ada strukturlah. Organization struktur. Okey.*

Datuk Dr. Makin @ Marcus Mojigoh: *Tuan Pengerusi. Oleh sebab bank ini tidak terlalu bergantung pada funding daripada kerajaan, apa langkah-langkah pengurusan bank ini yang menjurus kepada berhemah? You know, secara pengurusan yang berhemah, yang boleh mengurangkan dalam bentuk pengurusan bank ini. Selain daripada mengurangkan peminjam dan proses pengurusan seperti ATM, pusa, yang boleh memberi pengurangan perbelanjaan. Kita mahu lihat kerana apabila yang kita lihat tadi dalam bentuk perbelanjaan perbankan ini lebih daripada yang sepatutnya dilakukan.*

Dato' Wan Mohd Fadzmi bin Wan Othman: *Sebagai contoh, kita buat branch model realignment, we did rationalization di mana kita tengok cawangan-cawangan, kita rescope. Mungkin cawangan itu beroperasi di kawasan yang tidak ada aktiviti mandated yang aktif. Kita tidak tutup, kita redeploy dia punya staffing. Indirectly, it will also cost us less because otherwise if we continue to expand kita still akan hire, because the biggest cost for the bank is actually our gaji lah. Agak tinggi.*

So, kita tidak mahu kompromi daripada segi reach kita. We still maintain our number of branches. That is why for example, kita guna model agent banking because agent banking at least cost itu kita bagi kepada PPK. Walaupun PPK tidak ada kos, itu sebab dia pakai staff dia. So, always review current business model to see how we can optimize our cost. We don't want to save cost but at the same time, it affects our service level to our community. But, at the same time, we recognize that cost ini, we have to manage because it never maintain. It will always go up. The other thing we did was we did some rationalization. We did cost rationalization di mana kita offer those staff yang want to retire early, we offer them to actually leave, and we pay them off, and we did that last year. Quite successful. We managed to reduce our head count by 8 percent.

The other thing that we are doing is of course our governance, risk management with the Board Committee, we have got a Board Risk Committee. Memang pantau the quality of the bank management because in the fact that we are protecting depositors money. So, macam Yang Berhormat cakap tadi, I think for depositors they want to be comfortable and the bank is strong. The bank has a necessary process to protect their deposit. So, we always make sure that we are always telling the public we are actually at par with the commercial bank, dari segi internal process. So, risk management, cost optimization, model realignment, and all the practices that you see in the commercial punya sector, we actively use.

Datuk Seri Haji Ahmad bin Haji Hamzah: *Kita macam mana pun jangan lari daripada asas penubuhan bank ini. Iaitu kita tidak boleh lari daripada obligasi sosial kita kepada- nama pun pertanian, Bank Pertanian.*

■1240

We are talking about our petani now. You have not comment on my question just now.

Datuk Seri Dr. Ismail bin Haji Bakar: Terima kasih Yang Berhormat Tuan Yang di-Pertua, dan Yang Berhormat Ahli-ahli. Kementerian Pertanian dan Industri Asas Tani memang komited untuk memastikan agensi-agensi di bawah kementerian untuk memastikan *mandate* yang diberikan akan dilaksanakan sepenuhnya termasuklah Agrobank, contohnya dalam bentuk pembiayaan untuk meningkatkan produktiviti pertanian.

Keduanya, daripada segi untuk membangunkan *agropreneur* pertanian. Keusahawanan pertanian itu memang kita bangun daripada masa ke semasa dengan sasaran yang telah kita kenal pasti, dan *insya-Allah* tegur-teguran seperti mana yang disebut oleh Yang Berhormat tadi kita akan laksanakan sepenuhnya, termasuklah untuk membuka cawangan-cawangan agen di Sabah dan Sarawak bersama dengan PPK ataupun PPN di peringkat negeri.

Mengenai takaful tadi, setakat ini *contribution* takaful lebih kurang dalam RM120 juta lebih, *sorry* Ar-Rahnu...

Dato' Wan Mohd Fadzmi bin Wan Othman: RM198 juta.

Datuk Seri Dr. Ismail bin Haji Bakar: RM198 juta daripada segi...

Dato' Wan Mohd Fadzmi bin Wan Othman: *Not a major portion*, RM198 juta.

Datuk Seri Dr. Ismail bin Haji Bakar: Dari segi portfolio nya.

Dato' Wan Mohd Fadzmi bin Wan Othman: Tidak berapa tinggi. *It's not our core business.*

Tuan Pengerusi: *AgroAgent* ini hanya *your bank* yang ada?

Dato' Wan Mohd Fadzmi bin Wan Othman: BSN.

Tuan Pengerusi: BSN ada?

Dato' Wan Mohd Fadzmi bin Wan Othman: BSN,- Bank Simpanan Nasional.

Tuan Pengerusi: Ada juga ya. Bank Rakyat?

Dato' Wan Mohd Fadzmi bin Wan Othman: Bank Rakyat ada tapi tidak sebanyak...

Tuan Pengerusi: Bank?

Dato' Wan Mohd Fadzmi bin Wan Othman: Bank Rakyat ada juga Tuan Pengerusi tapi dia *implement* lambat, lambat daripada kita, so dia punya *AgroAgent banking* dia tidak sebanyak Bank Pertanian. Yang paling banyak sekali BSN.

Tuan Pengerusi: Paling banyak.

Dato' Wan Mohd Fadzmi bin Wan Othman: Paling banyak, *they have thousands.*

Tuan Pengerusi: Saya rasa oleh sebab *agriculture* ini, dia *associate with rural*, masyarakat luar bandar kena *strong*-kan lagi ini, saya rasalah. *AgroAgent* ini kena kuat lagi, Sabah, Sarawak, Pahang tidak banyak- 37, Kelantan banyak, *which is very good* lah, *maybe* Kelantan banyak orang berniaga lah, *small.*

Macam Persatuan Teksi semua ini *you* masuk tak- persatuan, *no?*

Seorang Ahli: *[Bercakap tanpa menggunakan pembesar suara]*

Tuan Pengerusi: *Agent banking* ini persatuan tidak...

Dato' Wan Mohd Fadzmi bin Wan Othman: ...Kita kena *tied-up* dengan MoA sahaja, kita *tied-up at..*

Tuan Pengerusi: Oh, yang ada dengan MoA bukan- tidak masuk.

Dato' Wan Mohd Fadzmi bin Wan Othman: Belum lagi, tapi kecuali macam KKLW kita dengan KPDNKK kita masuk juga tapi kita tidak *open up* lagi pasal kita hendak *go structure* maknanya *structure* kita *align* dengan kita punya *mandate*. Kita tidak hendak buka agen di tempat-tempat bukan kawasan pertanian.

Tuan Pengerusi: Oh, bank. Persatuan nelayan, persatuan adalah ya, semua ada.

Dato' Wan Mohd Fadzmi bin Wan Othman: PNK Johor *for example*- Kuala Sedili, Persatuan Nelayan Kebangsaan antara *the most active*. PNK Sedili umpama *example* paling aktif *because* dia ambil ikan- mendarat ikan itu terus jual- duit itu dia *bank in* dalam *agent banking*.

Tuan Pengerusi: *Basically* mereka *take the cash*, dia orang ambil duit.

Dato' Wan Mohd Fadzmi bin Wan Othman: *Theiry sell cash but then deposit with* Persatuan Nelayan. Persatuan Nelayan *is our agent*.

Tuan Pengerusi: Persatuan Nelayan yang pegang duitlah ya.

Dato' Wan Mohd Fadzmi bin Wan Othman: Yes, yes.

Tuan Pengerusi: Okey.

Dato' Wan Mohd Fadzmi bin Wan Othman: *So, it's very effective* Yang Berhormat, *and we totally is very good modael, we are very happy with it.*

Tuan Pengerusi: Macam pasar, pasar?

Dato' Wan Mohd Fadzmi bin Wan Othman: Pasar, kalau kita macam di...

Tuan Pengerusi: Pasar borong.

Dato' Wan Mohd Fadzmi bin Wan Othman: Di Kelantan, Pasar Siti Khadijah semua ini kita ada agen.

Tuan Pengerusi: Ya lah, sebab itu Kelantan banyak.

Datuk Dr. Makin @ Marcus Mojigoh: *Chairman*, saya minta nasihat daripada orang-orang kuat di Agrobank ini. Kalau saya kena tanya oleh rakyat, berapa jumlah peminjam yang telah berkecimpung dalam jenis perniagaan *based on agriculture*- bagaimana saya jawab dan bagaimana? Adakah antara peminjam itu golongan yang tidak membayar hutang di Sabah supaya saya boleh *explain*? Sebab ini sering ditanya apabila saya berjumpa di peringkat-peringkat akar umbi.

Dato' Wan Mohd Fadzmi bin Wan Othman: Saya rasa Yang Berhormat, *with your permission* kita boleh *engage* dengan Yang Berhormat *directly how to help your Sabah situation, I think... [Disampuk]* Ya, *I am sure we can find something that we can do- find out what are your concern.*

Tuan Pengerusi: Tolong bagi sedikit input dan maklumat. Selalunya, dulu-dululah persepsi orang, kalau Bank Pertanian ini banyak orang tidak bayarlah dulu. Dulu-dululah, persepsi dulu-dulu. Sedangkan bank sudah berubah dia punya imej dan *structure* nya. Boleh bantu Yang Berhormat Putatan lah untuk beri...

Datuk Dr. Makin @ Marcus Mojigoh: Saya ramai nelayan dan petani.

Tuan Pengerusi: Ya, betul.

Datuk Seri Dr. Ismail bin Haji Bakar: *Insya-Allah* Yang Berhormat kita boleh mempertingkatkan daripada segi kehadiran kita, *our presence* dalam- *that's why* keluarkan program baru ini, *unserved to serve to the unserved and underserve committee*.

Datuk Koh Nai Kwong [Alor Gajah]: Tuan Pengerusi, saya tanya satulah.

Tuan Pengerusi: Ya.

Datuk Koh Nai Kwong: Mengenai analisis nisbah ini, *the gross impaired loan*. So, memang saya setujulah daripada yang dicadangkan tadi, *the financial inclusion and all that but the matter interest* itu *gross impaired loan for 2014 and 2015, what is the position?* Ini kerana *the outlook of it, I think* kita kena ambil maklum jugalah, apakah kedudukan sekarang termasuk MNPL tahun 2014 dan 2015?

Dato' Wan Mohd Fadzmi bin Wan Othman: *The answer is* Yang Berhormat- *improving because this is a rolling number, so what you see up to 5.8 includes the remedial measures and recovery measures will take from the previous years.*

So it's all lump in there. So actually, it's an improvement of the portfolio, improvement- of course it couple with the fact that our base also has gone up but the absolute number of MPL also has drop...

Tuan Pengerusi: *You're the practice regional lagi, regional manager?*

Dato' Wan Mohd Fadzmi bin Wan Othman: Ada Yang Berhormat di Pahang.

Tuan Pengerusi: *Loan* berapa boleh lulus oleh *regional*, tidak ada?

Dato' Wan Mohd Fadzmi bin Wan Othman: *Dia regional office* kita, kita ada *regional credit manager*. *They have certain authority limit, I often I can't remember* tapi *mainly the bulk of it is I believe on secured basis up to one million they can approved, secured* ya.

Tuan Pengerusi: *Secured*.

Dato' Wan Mohd Fadzmi bin Wan Othman: *Comes with collateral* lah. *Without collateral, the power isn't so much but I think, they as a team* maknanya *they don't- where we can try, they can make the decision at the regional level*.

Tuan Pengerusi: *Because* sekarang *I'm asking this question because* lambat, Yang Berhormat selalu *complaint- regional*.

Dato' Wan Mohd Fadzmi bin Wan Othman: Ya, *that is ongoing process of transformation because in those days, everything had to go to HQ ,and we need to manage the impairment* macam...

Tuan Pengerusi: Minimum berapa selalu- RM10,000?... Tidak ada ya sekarang.

Dato' Wan Mohd Fadzmi bin Wan Othman: RM5,000 pun ada.

Tuan Pengerusi: RM5,000?

Dato' Wan Mohd Fadzmi bin Wan Othman: Kalau mikro, ada. Kita *handle small business all the way to corporate*.

Datuk Seri Haji Ahmad bin Haji Hamzah: Saya ada satu perkara terakhir, terima kasih Datuk KSU kerana kita jangan lari daripada tujuan asal kita, obligasi sosial kita.

Adakah *engagement* kita kepada semua koperasi getah dan juga kelapa sawit? *These are the main contributor towards our commodity* kepada *revenue* negara tetapi saya tengok sekarang, kalau boleh ada satu jaringan dengan kementerian ataupun dengan agensi-agensi tersebut, kelapa sawit dan getah...

Datuk Dr. Makin @ Marcus Mojigoh: Koko.

Datuk Seri Haji Ahmad bin Haji Hamzah: Koko juga. Dia ada koperasi masing-masing.

Datuk Seri Dr. Ismail bin Haji Bakar: Terima kasih, Yang Berhormat. Sebenarnya kebanyakan ahli PPK juga dia tanam getah, tanam kelapa sawit, tanam semua komoditi. So, apabila kita buka di tiap-tiap PPK, itu bermakna dia juga menerima *service* kita yang disediakan oleh Agrobank, dan kita meningkatkan daripada masa ke semasa untuk *involve* kan kementerian-kementerian yang terlibat secara langsung dalam *agro-based* atau agropertanian- *agriculture* ini.

Datuk Seri Haji Ahmad bin Haji Hamzah: Datuk Seri, *can you imagine the amount transaction by daily or weekly from this koperasi whether they are actually industry rubber or oil palm, or koko then is fantastic because you see- just concentrating on other things called deposit, or other thing you are forgetting this particular group.* Pasal apa dia menggunakan banyak kewangan bukan sahaja kepada penjual tetapi kepada pembeli yang jadi agen.

Datuk Seri Dr. Ismail bin Haji Bakar: Akan tetapi memang syukur *alhamdulillah* Yang Berhormat Datuk Seri, kalau kita semua pakai Agrobank memang kedudukan kewangan kita akan bertambah kukuh untuk memberikan pembiayaan yang mendapat *benefit* nanti *farmers* juga...

Seorang Ahli: *[Bercakap tanpa menggunakan pembesar suara]*

Datuk Seri Dr. Ismail bin Haji Bakar: Okey kita akan ketengahkan dengan Kementerian Pertanian dan Industri Asas Tani di Sabah dan juga di Sarawak, kita akan *engage*. Kita pun sebenarnya *from time-to-time* kita ada *session* untuk kita bersama Yang Berhormat Menteri dan Exco Pertanian. Mungkin kita akan bentangkan perkara ini untuk mendapat bantuan daripada Kementerian Pertanian dan Industri Asas Tani di Sabah dan juga di Sarawak. Terima kasih.

Tuan Pengerusi: Yang Berhormat Kepong masih bersedih oleh sebab sebagai seorang pengamal perubatan, peristiwa di Johor Bahru.

Dr. Tan Seng Giaw [Kepong]: Saya tidak ikut taklimat itu, kalau hendak tanya itu tidak adil.

Tuan Pengerusi: Dia masih berduka cita sebagai seorang doktor, berlaku kebakaran di Hospital Sultanah Aminah. Dia masih berduka cita dengan perkara yang tidak sepatutnya berlaku dia kata pada saya tadi. Ada apa lagi Ahli-ahli Yang Berhormat lain, tidak ada?

Kalau tidak ada, kita ucapkan terima kasih kepada KSU dan rombongan beliau.

Ahli-ahli Yang Berhormat sebentar.

[Mesyuarat ditangguhkan pada pukul 12.51 tengah hari.]

**DOKUMEN
PEMBENTANGAN**

AGROBANK'S ACHIEVEMENTS AS AT SEPTEMBER 2016

26 OCTOBER 2016

 www.facebook.com/Agrobank

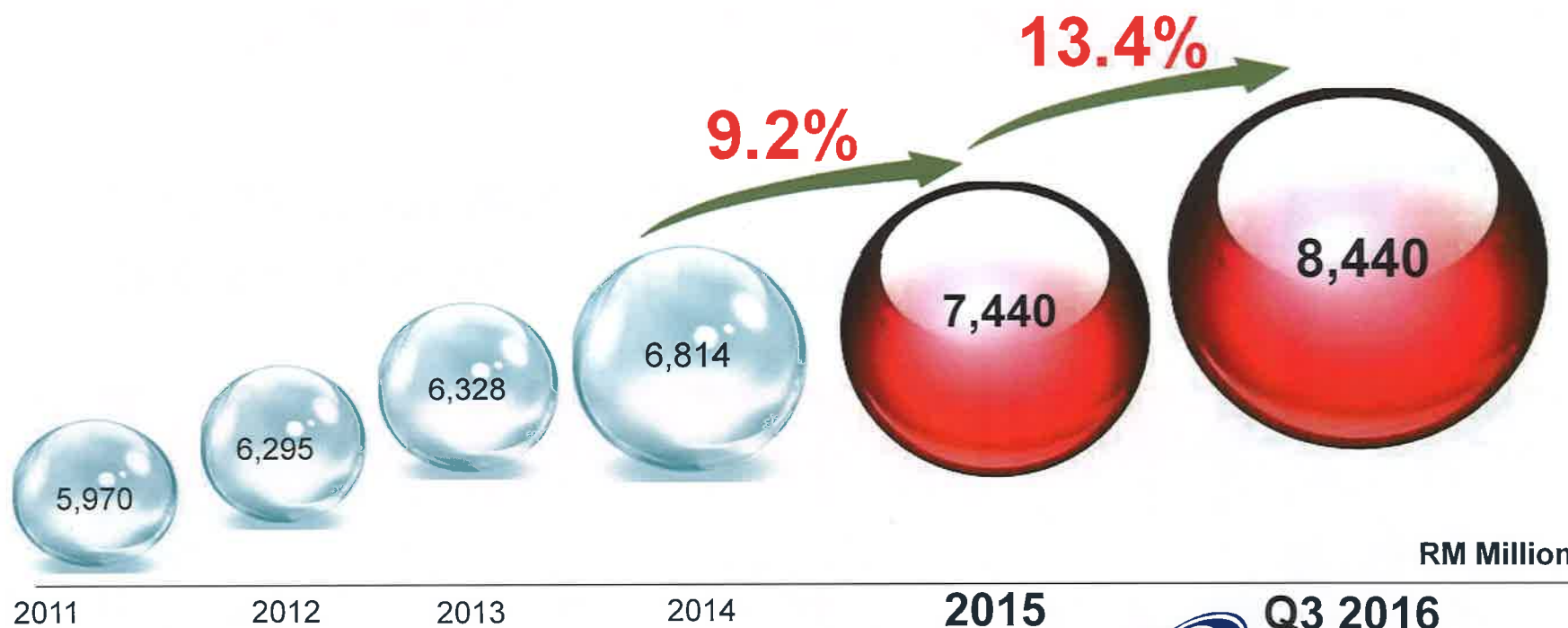
 [AgrobankMY](https://twitter.com/AgrobankMY)

 [AgrobankMY](https://www.instagram.com/AgrobankMY)

 www.agrobank.com.my

Financing Base

Recorded extensive growth amidst challenging landscape

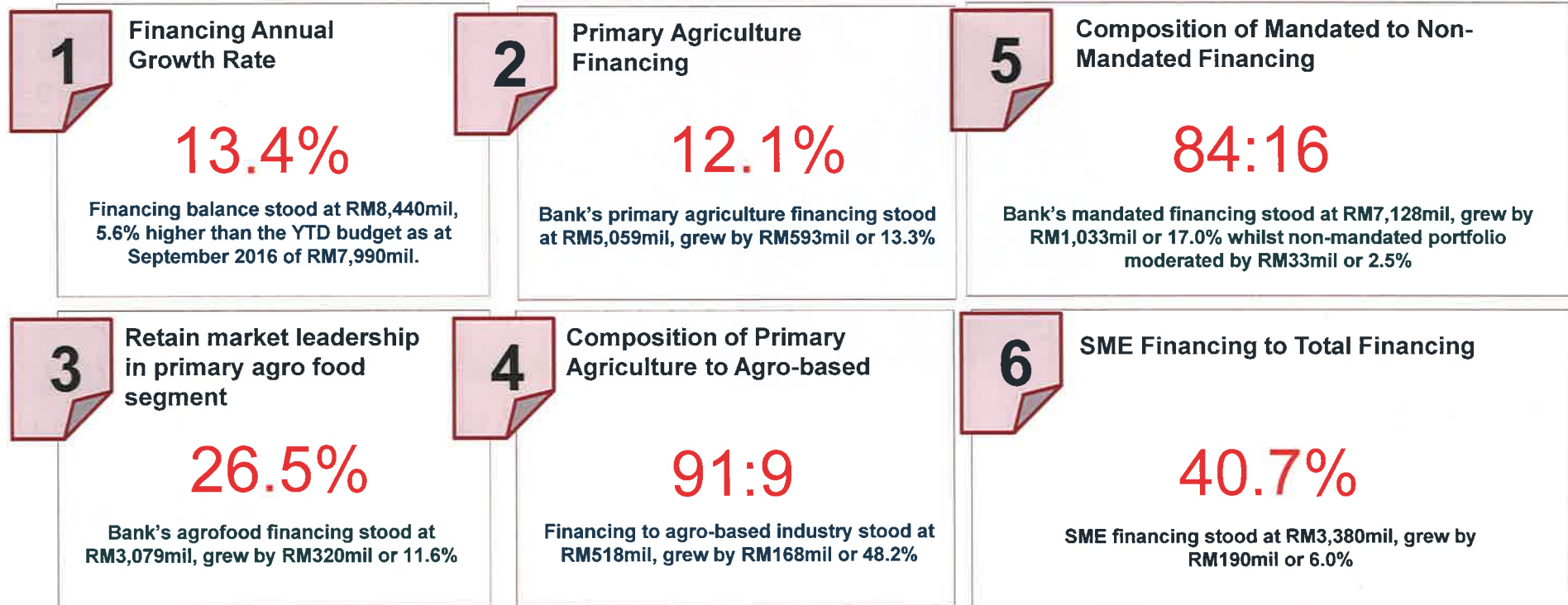
On 1 July 2015, Agrobank became a Full-Fledged Islamic Bank (FFIB)

Key Strategic Indicators

Retained market leadership and built greater presence in agriculture sector

Sustained focus and optimised activities allowable under mandate & SME financing

Note: Performance as at September 2016 vs. December 2015

Key Financial Performance as at 30 September 2016 (9-months unaudited)

Deposit balance (RM 'Mil)

8,393.20 ▲ 21.6%

Profit before Tax & Zakat (RM 'Mil)

108.22 ▲ (9.5% above Budget)

(Forecast: RM 179.18mil)

Shareholder's Equity (RM 'Mil)

2,623.93

Core Capital Ratio

24.66% *8% threshold*

Risk-Weighted Capital Ratio (RWCR)

29.45%

Return on Asset (ROA)

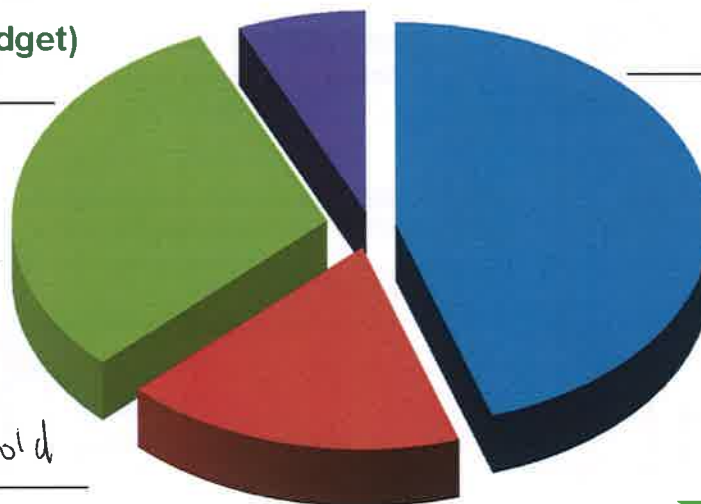
1.2% - 1.6% **0.89%**
(Forecast: 1.28%)

Return on Equity (ROE)

4.63%
(Forecast: 6.69%)

Cost to Income Ratio

60.0%
▼ from 63.28% (Dec 2015)

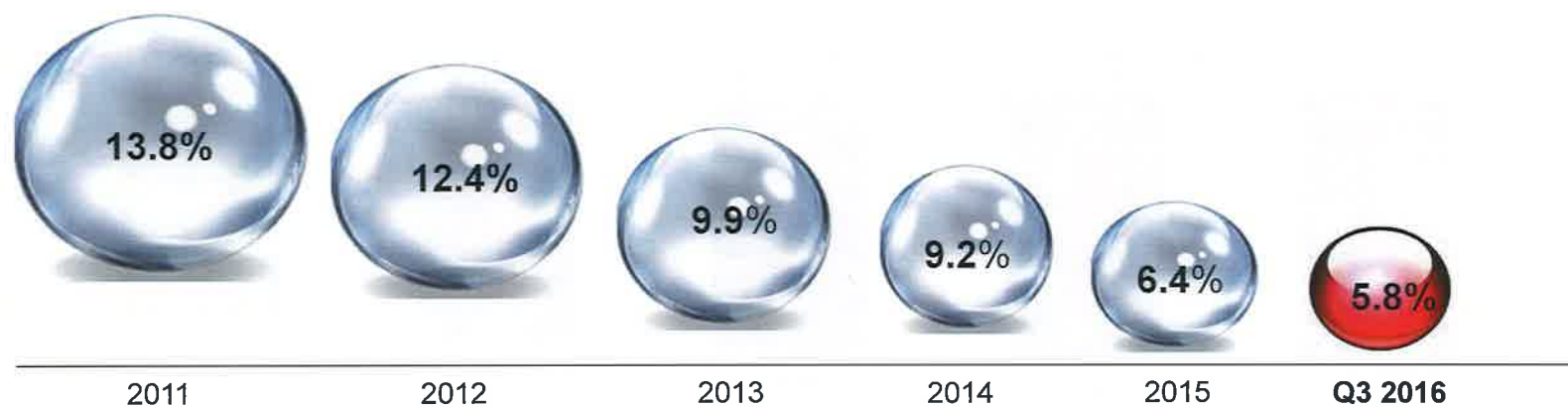

Capital Adequacy Ratio

Profitability Ratios

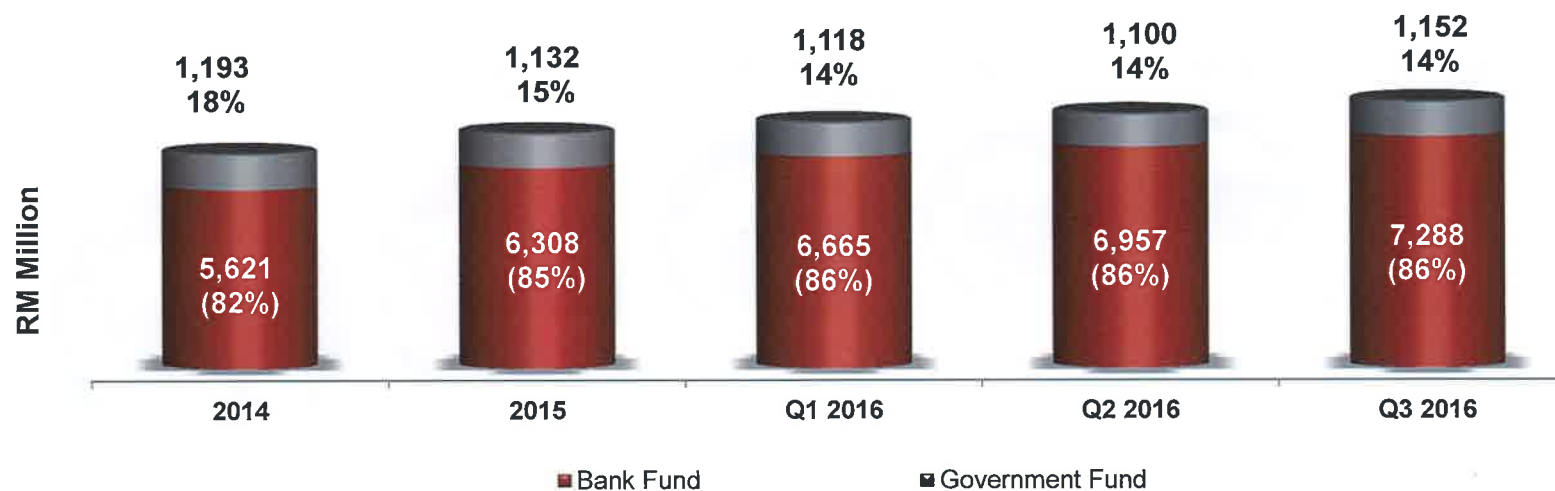
Non-Performing Financing

Succeeded in improving the bank's asset quality

Funds Utilisation

Most of financing growth is financed by depositors' fund

Government funds are in the form of borrowings, which principal due in Year 2019

Financial Inclusion

Extend financial services to the un-served and underserved

1 Agent banking
284 AgroAgents nationwide with focus to rural areas

NAFAS - 152 | FAMA - 51 | MADA - 11 | NEKMAT - 22 | KADA - 13 | FELCRA - 1 | KPDNKK - 30 | FELDA - 3 | KKJW - 1

Total branches
185 nationwide with more than 70% located in rural areas

2 Micro financing to OKU (Agro Bakti)
Financing facilities to assists OKU to expand their agriculture-related businesses

- Launched on 19 January 2016
- As at Sept 2016, a total of RM0.75mil has been approved to 70 customers.

3 Takaful protection & Will writing (2016)
(Takaful Kasih Plus & Agro Mabur-i)

- Group personal accident protection plan
- 172,561 @ RM4.63mil

- Comprehensive Takaful coverage
- Benefits include *badal haji* and *cash waqaf* for the deceased
- 6,907@RM0.48mil

- Will writing service
- 8,893 @ RM2.18mil

4 Electronic banking (AgroNet & Agro Visa Debit-i)

- 372,586 transactions @ RM303mil

- 109,704 transactions @ RM28.82mil

Key Achievements in 2016

- 1** Continuously strengthened the intermediary function to increase market presence in agriculture sector
 - Expanded provision of financing through intensified business soliciting and programme development
 - Embraced technology advancement for efficient service delivery
 - Greater product offering to cater specific market needs
- 2** Enlarged the scope of advisory services to assist clients in managing their business and achieving optimum results
- 3** Reinforced internal governance process and procedures for seamless operationalization of business activities
- 4** Strengthened internal control and risk management as the second line of defense
- 5** Undertaken progressive approach towards high performing and sustainable organization

Pursued brand recognition and accolades 2015/2016

Transformation to Full-Fledged Islamic Bank

The Upcoming Islamic Bank -
The Global Islamic Finance
Awards (GIFA) 2015

Continuous effort towards greater financial inclusion

Outstanding Development
Project under Financial
Inclusion –
Association of Development
Financing Institutions in Asia
and the Pacific (ADFIAP)
Development Awards 2016

Excellent financial services in benefitting the society

3G Financial Services Awards – The Global Good
Governance Award (3G) 2016

Outstanding Sustainable Project Financing –
The Karlsruhe Sustainable Finance Awards 2016

Remarkable leadership in uplifting the Bank

CEO of the year & Best Case
Study – The Global Islamic
Finance Awards (GIFA) 2016

Best business continuity management

Best BCM Organization
(Public Sector) 2016

THANK YOU

www.facebook.com/Agrobank

[AgrobankMY](https://twitter.com/AgrobankMY)

[AgrobankMY](https://www.instagram.com/AgrobankMY)

www.agrobank.com.my